

บทที่ ๔

การฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า

หัวข้อ

๑. ความหมายของย่อหน้า
๒. ขนาดความสั้นยาวของย่อหน้า
๓. ประโยชน์ของย่อหน้า
๔. ลักษณะของย่อหน้าที่ดี
๕. ตำแหน่งประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า
๖. การฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า

แนวคิด

๑. ย่อหน้า หมายถึง ข้อความตอนหนึ่ง หรือความเรียงตอนหนึ่งๆ ซึ่งประกอบขึ้นด้วยประโยคหลายๆ ประโยคมารวมกัน โดยประโยคเหล่านั้นจะกล่าวถึงใจความสำคัญเพียงประการเดียว

๒. ขนาดความสั้นยาวของย่อหน้าไม่มีขนาดกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับการขยายใจความสำคัญของย่อหน้าได้ครบถ้วนชัดเจน

๓. ประโยชน์ของย่อหน้ามี ๔ ประการ คือ ๑) ช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็น หรือใจความสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้น ๒) ทำให้ผู้อ่านได้พักสายตาในการอ่าน ๓) ทำให้ผู้อ่านได้มีโอกาสคิดทบทวนเนื้อหาของย่อหน้าที่ได้อ่าน ๔) ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่เขียนมีลักษณะสวยงาม

๔. ย่อหน้าที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คือ มีเอกภาพ มีสัมพันธภาพ มีสารัตถภาพ และมีความสมบูรณ์

๕. ประโยคใจความสำคัญจะปรากฏในย่อหน้า ๔ ตำแหน่ง คือ ๑) อยู่ต้นย่อหน้า ๒) อยู่กลางย่อหน้า ๓) อยู่ท้ายย่อหน้า ๔) อยู่ต้นและท้ายย่อหน้า

๖. การฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ควรปฏิบัติด้วยการอ่านคำสั่งให้ชัดเจน วางโครงเรื่องก่อนเขียน เขียนร่างก่อนเขียนจริง อ่านทบทวน แล้วจึงเขียนจริงและอ่านทบทวนอีกครั้ง

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาบทที่ ๔ จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

๑. บอกความหมายและขนาดความสั้นยาวของย่อหน้าได้
๒. บอกประโยชน์และลักษณะที่ดีของย่อหน้าได้
๓. อธิบายตำแหน่งและประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าได้
๔. เขียนข้อความ ๑ ย่อหน้าได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนย่อหน้า

เนื้อหา

เมื่อนักศึกษาเข้าใจเรื่องการเขียนประโยค และทราบข้อบกพร่องในการเขียนประโยค ดังได้กล่าวมาในบทที่ ๓ แล้ว นักศึกษาควรจะได้รู้จักและฝึกเขียนย่อหน้าต่อไปด้วย การเขียนย่อหน้าเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนอีกขั้นตอนหนึ่ง ทั้งนี้เพราะย่อหน้าเกิดจากการนำประโยคหลายๆ ประโยคมาเชื่อมโยงกันให้ได้ใจความสำคัญประการใดประการหนึ่ง

๑. ความหมายของย่อหน้า

ย่อหน้า (Paragraphs) หมายถึงข้อความหรือความเรียงตอนหนึ่งของเรื่องราวหรือเนื้อหาที่เขียน ซึ่งเรียบเรียงขึ้นจากประโยคหลายๆ ประโยค โดยประโยคหลายประโยคนี้ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนทำให้เนื้อหาของย่อหน้ามีเอกภาพ (Unity) เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงจะจัดว่าย่อหน้านั้นเป็นย่อหน้าที่ดี คุณสมบัติของย่อหน้าที่ดีคือมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว (One paragraph, one main idea.) หากมีใจความสำคัญอื่นเพิ่มขึ้นมาต้องขึ้นย่อหน้าใหม่

๒. ขนาดความสั้นยาวของย่อหน้า

ย่อหน้าแต่ละย่อหน้าไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัวว่าจะมีขนาดความสั้นยาวเท่าไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าประโยคต่างๆ ในย่อหน้านั้นขยายใจความสำคัญครบถ้วน ชัดเจนหรือไม่ หากมีน้อยเกินไป เพียง ๒ – ๓ บรรทัด เท่ากับว่าย่อหน้านั้นมีประโยคขยายความเพียงเล็กน้อย

หรือแทบไม่มีเลย ในทางตรงกันข้ามหากย่อหน้านั้นมีความยาวมากถึง ๒๐ – ๓๐ บรรทัด เท่ากับว่าย่อนหน้านั้นมีประโยคขยายความมาก อาจทำให้เกิดปัญหาในการอ่าน เพราะยากต่อการจับประเด็นสำคัญ หรือเมื่อจับประเด็นแล้วอาจพบประเด็นสำคัญ (ซึ่งควรจะขึ้นย่อหน้าใหม่) ซ่อนอยู่ในย่อหน้านั้นอีก

ดังนั้นความสั้นยาวของย่อหน้าจึงไม่มีข้อจำกัดที่แน่ชัด ต้องดูที่การขยายความของประโยคต่างๆ ว่าได้อธิบายครบถ้วนหรือไม่ และต้องไม่เขียนประเด็นสำคัญซ่อนอยู่ในย่อหน้านั้นอีก

หนึ่งการเขียนย่อหน้าด้วยข้อความสั้นๆ เพียง ๒ – ๓ ประโยค หรือ ๑ – ๒ บรรทัด นิยมใช้การเขียนบทความในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารบันเทิงคดี ซึ่งเรียกว่า **ย่อหน้าชอยสั้น** ไม่นิยมใช้ในการเขียนเรียงความหรือบทความที่เป็นทางการ รวมทั้งงานเขียนทั่วไป

ดังนั้น นักศึกษาไม่ควรนำการเขียนย่อหน้าแบบชอยสั้นมาใช้ในการเขียนสำหรับการเรียนและการฝึกเขียนในวิชานี้ด้วย

ตัวอย่าง ย่อหน้าชอยสั้น

ตัวอย่างที่ ๑

“เดือนอ้ายมีประเพณีขึ้นปีใหม่ พิธีชักว้าวขอลม พิธีไล่เรือเพื่อไล่น้ำ
เดือนยี่เดือนที่น้ำก็รีไหลลง มีพิธีทำขวัญลานนวดข้าวและพิธีตรียัมพวายไล่ชิงช้า
เดือนสาม เดือนนี้ตอนเด็กๆ ชอบมากเลย เพราะมีประเพณีข้าวเหนียว เผาข้าวหลาม
ทำขวัญจี๊ คิดถึงข้าวจี๊อุ่นๆ หอมๆ จังเลย

ส่วนเดือนสี่เป็นพิธีตรุษ งานวัด งานบุญทั้งหลายมักจะทำกันที่เดือนนี้แหละ
และเดือนห้า ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็รอคอยเดือนนี้และประเพณีสงกรานต์ ยังมี
ต่อไปจนถึงเดือนสิบสองนั่นแล”

(คัดจากคอลัมน์เช็กสต็อกหนังสือ โดย หนุงหนิง ในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวัน
ที่ ๑๓ – ๑๙ มกราคม ๒๕๔๙ หน้า ๘๑)

ตัวอย่างที่ ๒

ตัวอย่างที่ ๒

การไปรษณีย์สยาม

ในยุโรป การสะสมไปรษณียบัตรเก่า เป็นที่นิยมกันมาก เช่นเดียวกับการสะสมตราไปรษณียากร ไปรษณียบัตร หรือโปสการ์ดเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่นักสะสมแสวงหากันนัก

ยังเป็นโปสการ์ดที่เขียนโดยบุคคลสำคัญหรือส่งให้บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ด้วยแล้ว ยิ่งจะเป็นสิ่งที่มีค่าและนิยมเสาะหาของบรรดานักสะสมด้วยราคาสูง

หลายปีมาแล้ว ได้พบไปรษณียบัตรเก่าแผ่นหนึ่งที่ปารีสเซลส์ เขียนไว้ว่า

เป็นภาพการไปรษณีย์ในประเทศไทย ระบุไว้ด้วยว่าจัดพิมพ์โดยสหภาพไปรษณีย์สากล

ไปรษณียบัตรหรือโปสการ์ดแผ่นนี้ พิมพ์ที่กรุงปารีส มีลายมือเขียนไว้ว่า ค.ศ. ๑๙๐๒ ซึ่งนับถึงขณะนี้ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ก็จะมีอายุได้ ๙๖ ปีพอดี

จึงนับว่าเป็นของเก่าชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจ

เคยพบโปสการ์ดแบบเดียวกันนี้ซึ่งเกี่ยวกับการไปรษณีย์ของประเทศต่างๆ เข้าใจว่าในขณะนั้นสหภาพไปรษณีย์สากลคงจัดพิมพ์ขึ้นเป็นชุดสำหรับนักสะสม

ภาพการไปรษณีย์ของประเทศไทยแผ่นนี้ คงจะเป็นการวาดภาพตามความคิดของฝรั่งเกี่ยวกับเมืองสยามในเวลานั้น ว่าการไปรษณีย์เมืองสยามคงจัดส่งจดหมายและไปรษณีย์ภัณฑ์ด้วยช้าง เพราะขณะนั้นบ้านเมืองเรามีช้างมาก การเดินทางในท้องถิ่นทุรกันดารหรือที่เป็นป่าเขาก็ใช้ช้างเป็นส่วนใหญ่

แม้แต่ธงชาติของเราในขณะนั้นก็ใช้ธงแดงมีรูปช้างเผือกสีขาวอยู่ตรงกลาง

แต่พิเคราะห์ดูภาพนี้แล้ว ผู้วาดภาพนี้คงจะจินตนาการขึ้นเอง เพราะช้างในภาพดูจะเป็นช้างจากแอฟริมากว่าแถบเอเชีย ส่วนเครื่องตกแต่งประดับประดาช้างนั้นดูเหมือนจะเคยเห็นจากภาพเก่าๆ ของอินเดีย ไม่น่าจะเป็นช้างไทยไปได้ แต่ก็ดูแปลกตาไปอีกแบบหนึ่ง

การไปรษณีย์ในบ้านเมืองไทย นับว่ามีประวัติศาสตร์ยาวนานพอสมควร และอาจจะสามารถคุยได้ว่าการไปรษณีย์ไทยนั้นมีพัฒนาการที่ยาวนานไม่น้อยกว่าชาติใดในเอเชีย

เพราะการไปรษณีย์ของสยาม เริ่มจากการจัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการราวต้นรัชกาลที่ ๕ คือราว พ.ศ. ๒๔๑๘

สมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมหลวงภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช กับเจ้านายอื่นๆ อีกหลายพระองค์ ได้ริเริ่มออกหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ ‘ข่าวราชการ’ หนังสือฉบับดังกล่าวนี้จะต้องมีการจัดส่งให้สมาชิกผู้บอกรับ

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทรงจัดการให้มีบุรุษส่งหนังสือให้แก่บรรดาเจ้านายและขุนนางต่างๆ ที่บอกรับเป็นสมาชิก

เมื่อส่งหนังสือแล้ว ก็มีตำราว่านารับฝากส่งจดหมายเสียพร้อมๆ กัน

ในระยะแรก บุรุษส่งหนังสือนี้เรียกว่า โปสต์แมน (Postman)

ส่วนตัว ค่าธรรมเนียมในการส่งจดหมาย ซึ่งใช้ปิดบนจดหมายเรียกว่าแสตมป์ (Stamp) ในยุคแรกๆ นั้น บนแสตมป์เป็นพระรูปเหมือนของสมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ การเริ่มทดลองการส่งไปรษณีย์ในชั้นแรกดังกล่าวปรากฏว่าได้ผลดี นับว่าทำให้การส่งหนังสือและจดหมายได้รับความสะดวก

พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงจึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมไปรษณีย์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๖ ในคราวเดียวกันนั้น ให้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมโทรเลขขึ้นด้วย

หลังจากนั้นมาการไปรษณีย์ก็เริ่มขยายจากกรุงเทพฯ ไปสู่หัวเมืองต่างๆ

ทางราชการได้จัดพิมพ์แสตมป์ชุดแรกออกใช้ โดยสั่งพิมพ์จากห้างวอเตอร์โลว์ ประเทศอังกฤษ มี ๖ ราคา คือ โสฬส อัฐ เสี้ยว ซีก เฟื้อง และสลึง

นอกจากนี้ยังได้จัดสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ สำหรับการไปรษณีย์ขึ้น เช่น ตู้ไปรษณีย์ ภูไปรษณีย์ เครื่องแบบบุรุษไปรษณีย์ ฯลฯ

สหภาพไปรษณีย์สากล จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๗ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพไปรษณีย์สากลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๘ (คัดจากพิษณุ จันทรวีทน์ รูปเก่าเล่าเรื่อง พ.ศ. ๒๕๔๓ หน้า ๕๙ – ๖๒)

ตัวอย่าง ย่อหน้าปรกติโดยทั่วๆ ไป

ตัวอย่างที่ ๑

ควายเป็นเครื่องมือการผลิตของมนุษย์มาแต่ยุคดึกดำบรรพ์ในการทำนา ทำไร่ แรกๆ เป็นควายป่าดุร้าย นานเข้าคนเราก็จับต้อนมาฝึกฝนเลี้ยงดูจนเชื่องใช้งานทั่วไปได้ แล้วยังใช้ประโยชน์จากร่างกายควายหลายอย่าง ดังมีโคลงสุภาษิตว่า “โคควายวายชีวิได้ เขาหนึ่ง”

มีคำบอกเล่าสืบกันมาว่า แหล่งใหญ่ควายป่ามีอยู่ ๒ แห่ง คือเมืองสุพรรณบุรีกับเมืองนครราชสีมา (โคราช) พระเจ้าแผ่นดินยุคแรกๆ ต้องให้ขุนนางพลไพร่ต้อนควายปามาฝึกไว้ใช้งาน เพื่อความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ของราชอาณาจักร ถือเป็น “หน้าที่” คือพระราชภารกิจอย่างหนึ่งในยุคก่อนกรุงศรีอยุธยา น่าเชื่อว่ามีมาแต่ครั้งดึกดำบรรพ์ยุคสุพรรณภูมิ แล้วต่อเนื่องถึงยุคหัวเลี้ยวหัวต่อประวัติศาสตร์สมัยที่เริ่มรัฐทวารวดี และสยามประเทศ”

(จากคอลัมน์ **อ่านแผ่นดิน ท้องถิ่นของเรา** โดยสุจิตต์ วงษ์เทศ ใน **มติชนสุดสัปดาห์** ฉบับประจำวันที ๑๓ – ๑๙ มกราคม ๒๕๔๙ หน้า ๗๘)

ตัวอย่างที่ ๒

ม.ร.ว. กิริติเป็นสาวใหญ่ผู้สูงศักดิ์วัย ๓๕ ปี เมื่อพบกับนพพรขณะที่เธอไป “ฮันนีมูน” กับสามีวัยกว่า ๕๐ นั้น นพพรมีอายุเพียง ๒๒ ปี แต่ความงามของเธอทำให้ นพพรคิดว่าเธออายุเพียง ๒๘ เหตุผลในการแต่งงานของ ม.ร.ว. กิริติ ไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวังทั่วไปที่มักคิดว่าหญิงสาวแต่งงานกับชายชราเพราะเงินหรือไม่เช่นนั้นก็ถูกบังคับ ม.ร.ว. กิริติถือว่าการแต่งงานครั้งนี้เป็นหนทางที่เธอจะได้หนีจากความคับแค้น ซ้ำซากจำเจของชีวิตที่จำกัดอยู่ในกรอบประเพณี ในสังคมอันคับแคบ ทำให้ชีวิตวัยสาวของเธอผ่านไปโดยแห้งแล้งขมขื่น ไม่มีรสชาติอันสดชื่นเหมือนหนุ่มสาวทั่วไป เธอต้องมีชีวิตอยู่เพื่อปรนนิบัติเจ้านายหญิงในวัง ได้รับการศึกษาจากหม่อมแม่ และรู้จักคนนับจำนวนได้ ด้วยการอบรมที่ไม่ได้สอนให้รู้จักคิด เพราะ “เราไม่ได้ถูกอบรมให้เป็นคนช่างคิด เรามีทางที่เขากำหนดไว้ให้เดิน เราต้องเดินอยู่ในทางแคบๆ ตามจารีตประเพณีขนบธรรมเนียม”

เมื่อวัยสาวเริ่มร่วงโรย การศึกษาที่ได้รับประกอบกับความบีบคั้นในขอบเขตอันคับแคบทำให้เธอมีความคิดและความเข้าใจสภาพของตนเองดีขึ้น เธอเข้าใจถึงฐานะของสตรีที่ต้องตกอยู่ในสภาพที่ด้อยกว่าชาย ต้องถูกกำหนดให้มีวิถีชีวิตตามที่ชายต้องการ หญิงเป็นเพียงเครื่องประดับที่มีหน้ารักษาความงามไว้บำเรอชายเท่านั้น

(คัดจาก ผศ.ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร “นางฟ้าของศรีบูรพา : พัฒนาการตามลักษณะสตรีในนวนิยายของศรีบูรพา” ใน **รักร้อยชুমุขงานเขียนของ ๑๒ นักกวีสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย** พ.ศ. ๒๕๕๑ หน้า ๑๖๘ – ๑๖๙)

๓. ประโยชน์ของย่อหน้า

การเขียนความเรียงด้วยการจัดแบ่งเป็นย่อหน้ามีประโยชน์ดังนี้

๑. ช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็นหรือใจความสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้น เนื่องจากแต่ละย่อหน้ามีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ทำให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้น โดยดูจากใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า หากเขียนติดต่อกันไปโดยไม่มีการขึ้นย่อหน้าใหม่ จะทำให้ผู้อ่านสับสนไม่รู้ว่าอะไรคือใจความสำคัญของย่อหน้านั้น

๒. ทำให้ผู้อ่านได้พักสายตาในการอ่าน การอ่านข้อความเป็นเรื่องราวติดต่อกันเป็นพืดไม่ขึ้นย่อหน้าใหม่ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกล้าในการอ่าน หากมีการแบ่งย่อหน้าเป็นช่วงๆ จะช่วยให้ผู้อ่านได้พักสายตาและไม่รู้สึกเบื่อที่จะอ่าน

๓. ทำให้ผู้อ่านมีโอกาสคิดทบทวนเนื้อหาของย่อหน้าที่ได้อ่าน การหยุดเว้นระยะเพื่อขึ้นย่อหน้าใหม่ นอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้มีโอกาสพักสายตาแล้ว ยังทำให้ได้มีโอกาสหยุดคิดทบทวนถึงใจความสำคัญของย่อหน้าที่ได้อ่านไปด้วย ซึ่งหากย่อหน้าที่อ่านมีเนื้อหาเข้าใจง่าย อาจไม่มีปัญหาต่อการอ่าน แต่หากมีใจความซับซ้อน เข้าใจยาก การได้หยุดคิดทบทวนก็อาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยผู้อ่านจับประเด็นสำคัญได้ง่ายขึ้น

๔. ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่เขียนมีลักษณะสวยงาม การเขียนข้อความด้วยย่อหน้าเดียวติดต่อกันไปตลอดทั้งเรื่องจะทำให้ยากต่อการแบ่งสัดส่วนของเรื่อง อาทิ การเขียนเรียงความประมาณ ๒ หน้ากระดาษ A๔ โดยแบ่งสัดส่วนของเรื่องเป็น ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป เมื่อเขียนคำนำด้วยข้อความ ๑ ย่อหน้า เขียนเนื้อเรื่องด้วยข้อความ ๓ – ๔ ย่อหน้า และเขียนบทสรุป ๑ ย่อหน้า จะทำให้สัดส่วนเนื้อหาของเรื่องชัดเจนและสวยงาม

ตัวอย่าง ข้อความที่เขียนติดต่อกันเป็นพืด โดยไม่แบ่งย่อหน้าย่อหน้า ซึ่งทำให้ยากต่อการจับประเด็นสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านไม่ได้พักสายตา ไม่ได้หยุดคิดทบทวนเรื่องที่อ่าน และทำให้รูปแบบของงานเขียนไม่สวยงาม

ครึ่งทศวรรษสมัชชาสุขภาพ ก้าวท้าทายของสังคมไทย

“ครึ่งทศวรรษของกลไกพัฒนานโยบายสาธารณะที่ชื่อว่า “สมัชชาสุขภาพ” แม้จะยังไม่สามารถทวงถามบทบาทด้านสุขภาวะที่ขาดหายไปในวันเวลา และแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ทว่าในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนภาคส่วน ต่าง ๆ บนเวทีสมัชชาสุขภาพนั้น มิเพียงนำสังคมไทยไปสู่สัมผัสและเคยชินกับระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับรากหญ้าอย่างมีนัยสำคัญเชิงนโยบายอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อนด้วย กอปรกับการเดินทางมาถึงของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางสังคมไทยได้มากกว่าเดิม นโยบายสาธารณะด้านสุขภาพจากเดิมที่เคยกำหนดจากส่วนกลาง ขาดความสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ ก็กลับมามีชีวิตชีวาให้ตอบสนองความปรารถนา ศักยภาพของแต่ละชุมชนมากขึ้น มิพักจะเอ่ยถึงสมัชชาสุขภาพระดับท้องถิ่นที่บ่อยครั้งขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพแบบมีส่วนร่วมได้มากประสิทธิภาพกว่าระดับชาติมากมาย จนส่งผลให้หลายท้องถิ่น ประชาชนเริ่มกลับมาอยู่เย็นเป็นสุข หลังจากอยู่ร้อนนอนทุกข์มาช้านาน จากรากหญ้าสู่แนวนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพที่เริ่มครั้งแรกในปี ๒๕๔๔ ล่วงเลยมาถึงปี ๒๕๔๙ กับสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๖ จะปรากฏโฉมอีกครั้งในเดือนสิงหาคมที่จะถึงนั้นนอกจากจะเป็นบทพิสูจน์ศักยภาพเครือข่ายภาคประชาชนว่าพร้อมมากน้อยแค่ไหนในการกำหนดอนาคตสุขภาพตนเองร่วมภาครัฐ และภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้อยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาแล้วยังเป็นเวทีสาธารณะสะท้อนภาพการนำ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้เพื่อการหลุดพ้นแนวคิด – อำนาจทุนนิยมที่กร่อนกัดสังคมไทยมานานด้วย เป็นการสานต่อ ๙ เจตนารมณ์สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขที่ประกาศไว้ในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ปี ๒๕๔๘ ทั้งรู้จักสามัคคี ส่งเสริมค่านิยมความพอเพียงรู้พื้นที่ระบบคุณค่าภูมิปัญญา เพิ่มพื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ประยุกต์เครื่องมือในกระบวนการเรียนรู้ทุกระดับ พัฒนาตัวชี้วัด ผลักดันนโยบายสาธารณะ และขับเคลื่อนสังคมแห่งความอยู่เย็นเป็นสุข นอกจากนี้ยังเป็นเวทีที่จะเปิดมุมมองประเด็นปัญหาด้านสุขภาพที่กว้างกว่าโรคและหมอให้กับเครือข่ายภาคประชาชน ยังเปิดโอกาสการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อย่างใกล้ชิดระหว่างเครือข่ายต่างๆ ในแต่ละท้องถิ่นด้วย สมัชชาสุขภาพในวันนี้จึงเป็นเครือข่ายนวัตกรรมสุขภาวะที่วิวัฒน์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมีระบบและเป้าหมายร่วมกันในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพเพื่อ

ผลักดันสังคมไทยไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข กระนั้น หวังเครื่องทศวรรษที่ผ่านมา เวทีสมัชชาสุขภาพนั้นระดับท้องถิ่นและชาติ แม้จะพยายามผสานผืนสุขภาพะทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ (ปัญญา) ของคนไทยเข้าด้วยกัน ทว่าในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านจากสังคม “อยู่ร้อนนอนทุกข์” ไป “อยู่เย็นเป็นสุข” ย่อมเลี่ยงไม่ได้ที่จะปะทะทัศนคติ ค่านิยม และกรอบวัฒนธรรมที่รัดร้อยอยู่กับอำนาจรัฐรวมศูนย์ และบทบาทตั้งรับอันเคยคุ้นของประชาชนระดับรากหญ้าที่สั่งสมสืบทอดมานาน จนหลายเครือข่ายทอดถอย ถอดใจไหลลื่นไปตามกระแสเชี่ยวกรากของโลกาภิวัตน์ที่ควบคู่มากับทุนนิยม - การรักษาแพงๆ หนึ่งในความท้าทายของภาคส่วนต่างๆ ก่อนเวทีสมัชชาสุขภาพจะมาถึง คือ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมๆ กับเคลื่อนไหวในนโยบายสุขภาพทั้งระดับชาติและท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อทำให้สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขามีความแหลมคมยิ่งขึ้น”

(คัดจากคอลัมน์ร่วมคิด ร่วมสร้าง เส้นทางสุขภาพ โดยสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ใน มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ ๑๓ - ๑๙ มกราคม ๒๕๔๙ หน้า ๓๓)

๔. ลักษณะของย่อหน้าที่ดี

ย่อหน้าที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

๑. มีเอกภาพ (Unity) คือมีความเป็นหนึ่ง ด้วยการมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว แต่ประโยคจะต้องสนับสนุนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใจความสำคัญของย่อหน้านั้น หากมีใจความสำคัญมากกว่าหนึ่งใจความ จะทำให้ย่อหน้านั้นขาดเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตัวอย่าง

โตขึ้นมาน้อยผมก็รู้ว่าผมนั้นเป็นหลานชายนายเลิศ หรือพระยาภักดีนครเสฐรัฐ เจ้าของบริษัทรถเมล์และเรือเมล์ที่วิ่งในคลองแสนแสบด้วย ดังนั้นผมขึ้นรถเมล์ไปกับญาติทางพ่อที่เป็นป้า พอกระเป๋ารถเมล์มาเก็บค่าโดยสาร ผมก็บอกว่าเราเป็นหลานนายเลิศต้องเสียเงินด้วยหรือ คุณป้าต้องรีบจ่ายค่าโดยสารอย่างรวดเร็ว เพราะกลัวหลานชายอย่างผมจะอวดแบ่งความเป็นญาติเกินไป ทั้งๆ ที่ผมก็ไม่เคยได้เห็นหน้าท่านเจ้าคุณเจ้าของรถเมล์เลยในชีวิต ผมรู้จักป้ารคนายเลิศครั้งแรกก็เพราะเพื่อนที่แม่ของเขาทำงานอยู่ที่ป้ารคนายเลิศชวนมาเล่นน้ำในสระที่ป้ารคนายเลิศ โดยเจ้าเพื่อนกำชับผมว่าต้องแอบเล่นเงียบๆ อย่าส่งเสียงดัง

คุณหญิงบนเรือนใหญ่ท่านดู เขาหมายถึงคุณหญิงสิน ภักดีนรเศรษฐ์นั่นเอง ดังนั้นผมจึงเข้ามาเล่นน้ำที่สระใหญ่ในปาร์คนายเลิศโดยไม่ประกาศตัวว่าเป็นเศรษฐบุตรแต่อย่างใด หากประกาศตัวคงได้รับไม่เรียกว่าได้ เพราะการมาแอบเล่นน้ำนั้น พ่อแม่เองก็ไม่ว่าเรื่องด้วย

(คัดจากนวนิதி เศรษฐบุตร **สู่สยามนามขจร** หน้า (ค) – (ง))

วิจารณ์

ตัวอย่างย่อหน้าที่ยกมานี้ เป็นย่อหน้าที่เขียนโดยมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว คือการที่ผู้เขียนซึ่งใช้สรรพนามแทนตัวเองว่าผม เป็นหลานชายนายเลิศหรือพระยาภักดีนรเศรษฐ์ แต่ไม่มีใครรู้ ยกเว้นคนในครอบครัวผู้เขียนเท่านั้น ข้อความในประโยคต่างๆ ของย่อหน้านั้น พยายามสนับสนุนการเป็นหลานนายเลิศที่ไม่มีใครรู้ โดยให้ผู้เขียนได้มีโอกาสใกล้ชิดด้วยการแอบเข้าไปเล่นน้ำในสระใหญ่ของบ้านนายเลิศ เหมือนบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่หลานชาย ใจความของย่อหน้านี้นี้ จึงเป็นเอกภาพมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๒. มีสัมพันธภาพ (Relation) คือความเชื่อมโยงของใจความ โดยใจความแต่ละใจความจะต้องเชื่อมโยงสอดคล้อง เป็นเหตุเป็นผล ทั้งยังลำดับความได้ถูกต้อง ไม่สับสนวกไปวนมา

สัมพันธภาพนี้แบ่งได้เป็น ๒ ชนิด คือ สัมพันธภาพในย่อหน้าเดียวกัน และ สัมพันธภาพระหว่างย่อหน้า ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงเฉพาะสัมพันธภาพในย่อหน้าเดียวกัน ส่วนสัมพันธภาพระหว่างย่อหน้าจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

สัมพันธภาพในย่อหน้าเดียวกัน เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการ ๒ วิธีคือ

๑) **การจัดระเบียบความคิด** ด้วยการเรียงลำดับความคิดเป็นขั้นเป็นตอนไม่วกไปวนมา ซึ่งการเรียงลำดับความคิดนี้อาจลำดับตามเหตุผล จะเรียงจากเหตุไปผลหรือผลไปหาเหตุขึ้นอยู่กับเรื่องที่เขียน ลำดับตามระยะเวลาที่เกิดก่อนหรือหลัง ลำดับตามขั้นตอนของเหตุการณ์ ลำดับตามขั้นตอนของการทำงานหรือลำดับตามทิศทางของเรื่องราวที่เกิดขึ้น

การเขียนประโยคใจความสำคัญและประโยคขยายความในแต่ละย่อหน้าให้มีความคิดที่เป็นระเบียบเป็นขั้นเป็นตอนนี้ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ย่อหน้านั้นมีสัมพันธภาพดีขึ้น

๒) การเชื่อมโยงให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน โดยอาจเชื่อมด้วยคำบุรพบท หรือคำสันธานที่ถูกต้อง หรืออาจเชื่อมด้วยประโยคหรือวลีที่สอดคล้องกลมกลืนกัน ทำให้ใจความในย่อหน้านั้นราบเรียบกลมกลืน ไม่สะดุดหรือขัดแย้งกัน

ตัวอย่างที่ ๑ ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพด้วยการเรียงลำดับความคิดอย่างมีเหตุผล

ภาษาของนักการเมือง

ภาษามีความสำคัญต่อนักการเมืองอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่นักการเมืองใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อหาเสียงในการเลือกตั้ง เพื่อแถลงนโยบาย เพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็นในสภา เพื่ออธิบายหรือชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อโจมตีหรือตำหนิฝ่ายตรงข้าม และเพื่อจูงใจประชาชนให้เชื่อถือ เป็นต้น นักการเมืองที่มีความชำนาญหรือมีความฉลาดในการใช้ภาษามักประสบความสำเร็จในเวทีการเมือง อย่างน้อยก็เป็นที่ยอมรับของประชาชน ในทางตรงข้ามนักการเมืองที่พูดไม่เก่งหรือสื่อสารไม่ชัดเจนขาดความชำนาญในการใช้ภาษาก็มักไม่ประสบความสำเร็จและไม่เป็นที่นิยมของประชาชน

(คัดจาก ศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ **พินิจไทยไตรภาค ปฐมภาค : ภาษา** พ.ศ. ๒๕๔๙ หน้า ๓๔)

ตัวอย่างที่ ๒ ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพด้วยการเรียงลำดับความคิดตามความเป็นมา

ประเทศหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย และ ฟิลิปปินส์ ต้องรณรงค์และดำเนินการหลายขั้นตอนด้วยความยากลำบากมากกว่าจะมีภาษามาตรฐานของตนเอง หลังจากพ้นสภาวะการเป็นเมืองขึ้นแล้ว อินโดนีเซียมีนโยบายที่จะเลิกใช้ภาษาดัตช์ และกำหนดภาษามาตรฐานของตนเอง แต่อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ประกอบด้วยเกาะจำนวนมากและมีภาษาหลากหลายมาก จึงประสบปัญหาในการคัดเลือกภาษาใดภาษาหนึ่งมาเป็นภาษามาตรฐานของประเทศ ถ้าจะยกภาษาหนึ่ง (เช่น ภาษาชวา) ขึ้นเป็นภาษามาตรฐาน ผู้พูดภาษาอื่นๆ (เช่น ในเกาะบาหลี สุมาตรา ฯลฯ) ก็จะต้องลุกขึ้นประท้วง ในที่สุด อินโดนีเซียต้องรับเอาภาษามาเลย์มาเป็นภาษามาตรฐาน แต่เรียกชื่อว่าภาษาอินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia) ส่วนฟิลิปปินส์ ก็เช่นเดียวกัน มีปัญหาในการคัดเลือกภาษาในเกาะต่างๆ มาเป็นภาษาประจำชาติ ในที่สุดก็เลือกเอาภาษาตากาล็อก ซึ่งพูดโดยคนส่วนใหญ่ในกรุงมนิลา มาเป็นภาษามาตรฐาน

ของฟิลิปปินส์ เรียกชื่อเสียใหม่ว่า ภาษาฟิลิปปิโน (Filipino) นอกจากกระบวนการคัดเลือกแล้ว รัฐบาลของประเทศเหล่านี้ยังต้องทุ่มงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างระบบการเขียน สร้างพจนานุกรมและตำราไวยากรณ์ตลอดจนรณรงค์ให้คนทั้งประเทศยอมรับ และใช้ภาษา มาตรฐานที่สถาปนาขึ้น

(คัดจาก ศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ **พินิจไทยไตรภาค ปฐมภาค : ภาษา** พ.ศ. ๒๕๔๗ หน้า ๖)

ตัวอย่างที่ ๓ ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพด้วยการใช้คำบุรพบทหรือคำสันธานที่ถูกต้อง (คำที่พิมพ์ตัวเอนหนา)

หัวใจ**ของ**เรื่อง ข้างหลังภาพ อยู่**ที่**การสวนทางกันของความรัก**และ**ความเข้าใจ**ของ**หญิงชายคู่หนึ่ง**ซึ่งมิได้**แตกต่างกันแต่เพียงวัยเท่านั้น **หากยัง**แตกต่างกันที่คนหนึ่งมีชีวิตอยู่ในสังคมแบบเก่า ได้รับการอบรมตามกรอบประเพณี**ของ**สังคมเก่า ส่วนอีกคนหนึ่งอยู่ในสังคมใหม่ อยู่ในโลกปัจจุบันไม่ใช่อดีต ศรีบูรพาแสดงให้เห็นความขัดแย้งของวิถีชีวิตและบุคลิก ลักษณะ**ซึ่ง**แสดงถึงความเป็นคนในสังคมต่างสมัยกันอย่างเด่นชัดตลอดเรื่อง

(คัดจาก ผศ.ดร. ตริศศิลป์ บุญขจร “นางฟ้าของศรีบูรพา : พัฒนาการภาพลักษณ์สตรี ในนวนิยายของศรีบูรพา” ใน**รักร้อยชুম**นุมนานเขียนของ ๑๒ นักกสสมาคมภาษาและหนังสือฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ หน้า ๑๖๘)

ตัวอย่างที่ ๔ ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพด้วยการใช้ประโยคหรือวลีที่สอดคล้องกลมกลืนกัน (ข้อความที่พิมพ์ตัวเอนหนา)

ตามลักษณะเพลงไทยทุกเพลงย่อมมีอารมณ์ที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้ฟังรู้สึกได้โดยเริ่มปรากฏจากวรรณศิลป์ในเพลงที่สื่อให้เกิด**อารมณ์สะท้อนใจ**อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน ไม่ว่าจะเป็น**อารมณ์โกรธ อารมณ์ครึกครื้น อารมณ์รัก หรืออารมณ์โศก** แต่เมื่อนำมาร้องอย่างมี คีตศิลป์ต้องระมัดระวัง ไม่ปล่อยใส่อารมณ์มากไปจนเกินเหตุ เพราะจะทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรับรู้ใจ ผู้ร้องต้องสำเหนียกอยู่เสมอว่า การขับร้องเพลงไทยทุกครั้งและ**ทุกเพลงควรต้องแสดงอารมณ์ออกมาให้พอเหมาะ** จึงจะทำให้ผู้ฟัง**สามารถสัมผัสความไพเราะจับใจ**ของเพลงนั้นๆ ได้

(คัดจาก รศ. นันทา ขุนภักดี “ฟังดนตรีเถิดชื่นใจ” ใน ภาษาและวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรัชญาแห่งสยามประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ หน้า ๒๒)

๓. มีสารัตถภาพ (Essentiality) คือการเน้น ในการเขียนย่อหน้าควรมีการเน้นย้ำ ข้อความที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้า ซึ่งการเน้นย้ำมี ๒ วิธี คือ

๑) การเน้นย้ำด้วยการใช้คำ วลีหรือประโยคซ้ำๆ กัน

๒) เน้นด้วยสัดส่วนของเนื้อหา โดยการที่ผู้เขียนกล่าวถึงเรื่องที่เป็นใจความ สำคัญมากกว่าใจความอื่นๆ ในย่อหน้านั้น

ตัวอย่างที่ ๑ ย่อหน้าที่มีสารัตถภาพ จากการเน้นย้ำด้วยการใช้คำ วลีหรือประโยค ซ้ำๆ กัน (ข้อความที่พิมพ์ตัวเอนหนา)

โครงเรื่องของเรื่องหัวใจทองเป็นเรื่องราวของครูคนหนึ่งซึ่งมีความเป็นครูอย่างแท้จริง เมื่อจบการศึกษา**เขาสมฺครเข้ารับราชการ**ครูกระทรวงธรรมการ และทำงานด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวิชาความรู้ และความประพฤติดี **เขาเห็นความสำคัญของการศึกษา** และ **เห็นแก่ความเจริญของชาติบ้านเมือง** จึงยกที่ดินซึ่งเป็นของรับไหว้วันแต่งงานให้เป็น ที่สร้างโรงเรียน เมื่อถึงวัยชรา**เขาก้ยังเฝ้าอบรมสั่งสอนลูกหลานให้รักถึงประเทศชาติ** และ **เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน**

(คัดจากชายาญา ช่างสุวรรณ “หัวใจทอง : บทละครเรื่องเด่นของศาสตราจารย์ มล.ปิ่น มาลากุล” ในภาษาและวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรัชญา แห่งสยามประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ หน้า ๒๓๒)

ตัวอย่างที่ ๒ ย่อหน้าที่มีสารัตถภาพด้วยการเน้นสัดส่วนที่เป็นใจความสำคัญของ เรื่องมากกว่าใจความอื่นๆ ใจความสำคัญในย่อหน้านั้นเน้นคุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่น มากกว่าภาษามาตรฐาน

อันที่จริง สังคมไทยน่าจะมองเห็นคุณค่าของภาษาถิ่นมากกว่าที่เป็นอยู่ การศึกษาของ ไทยน่าจะเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาถิ่นได้ และในขณะเดียวกันก็ให้ใช้ภาษามาตรฐานไป ด้วย การสร้างคนให้เป็นผู้พูดสองภาษาน่าจะดีกว่าพยายามให้เขาลบทิ้งภาษาเดิมของตนและ หันมาใช้ภาษามาตรฐานแต่เพียงอย่างเดียว ผลงานวิจัยแสดงว่าการใช้ทั้งภาษามาตรฐานและ ภาษาถิ่นหรือภาษาท้องถิ่นควบคู่กันไปจะทำให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

พยายามกดภาษาไม่มาตรฐานไว้และให้พูดภาษามาตรฐานแต่เพียงภาษาเดียว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการใช้ภาษาไทยถิ่นในสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ก็ดูเหมือนเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น นักกีฬาหญิงที่ได้เหรียญทองโอลิมปิกในกีฬาประเภทยกน้ำหนัก ให้สัมภาษณ์ข้ามทวีปเป็นภาษาไทยถิ่น นักมวยที่ชนะก็ให้สัมภาษณ์เป็นภาษาไทยถิ่นอีสาน ปรากฏการณ์เช่นนี้น่าสนใจและคิดว่า จะช่วยให้คนไทยมีทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นที่ต่างจากที่ตนพูดในทางบวกมากขึ้น

(คัดจาก ศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ **พินิจไทยไตรภาค ปฐมภาค : ภาษา** พ.ศ. ๒๕๔๙ หน้า ๑๒)

๔. มีความสมบูรณ์ (Completion) นอกจากจะมีเนื้อหาเป็นเอกภาพ มีการเชื่อมโยงใจความที่ดี และมีการเน้นย้ำใจความสำคัญแล้ว ย่อหน้าที่ดีควรมีความสมบูรณ์ด้วยเนื้อหาสาระครบถ้วนครอบคลุมความคิดหลัก มีเหตุผลหรือรายละเอียดที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ ใช้ภาษาได้สละสลวยและถูกต้องทั้งการใช้คำและประโยค จึงจะจัดเป็นย่อหน้าที่มีความสมบูรณ์ตามคุณลักษณะของย่อหน้าที่ดี

ตัวอย่างย่อหน้าที่มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และเป็นเหตุเป็นผล

ตัวอย่างที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถในด้านอักษรศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่ได้ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมไว้ถึง ๑,๐๐๐ กว่าเรื่อง ด้วยรูปแบบคำประพันธ์ทุกประเภท อีกทั้งยังทรงมีพระอัจฉริยภาพทางภาษาอย่างยอดเยี่ยม จะเห็นได้จากการที่ได้ทรงพระราชทานนามสกุลไว้ถึง ๖,๔๓๒ สกุล นอกจากนั้นยังพระราชทานบรรดาศักดิ์ ราชทินนาม ชื่อพระที่นั่ง พระตำหนัก ชื่อถนน ชื่อสะพาน ชื่อเมือง และทรงบัญญัติศัพท์ต่างๆ ล้วนเหมาะสมเจาะด้วยเสียงและความหมายไว้มากมาย

(คัดจาก บาหยัน อิมสำราญ (บรรณาธิการ) **ภาษาและวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปราชัญแห่งสยามประเทศ** พ.ศ. ๒๕๔๘ หน้า ข)

ตัวอย่างที่ ๒

ยาขอไขเอกสารดังกล่าวเป็นโครงเรื่องยืดยาว และใช้เอกสารอีกชิ้นหนึ่งคือพระราชพงศาวดารพม่าเสริมแต่งในส่วนที่เป็นรายละเอียดเพื่อให้สอดคล้องกลมกลืนกับเรื่องราวของ

วีรบุรุษนักรบที่ชื่อบุเรงนอง อันได้แก่ การระบือชื่อพระมหาอุปราชาที่มารบในสงครามครั้งนี้ว่า เป็นบุเรงนอง การวางแผนการรบที่แยบยลของแม่ทัพคนหนึ่งทีเสนอพระเจ้าตะเบงชเวตี้ยึด หัวเมืองฝ่ายเหนือ ทำนาและต่อเรือเพื่อมาตีกรุงศรีอยุธยา การทำให้พระราเมศวรและพระ มหินทรถูกรุกไล่จนไปจนมุมที่หนองน้ำ เหล่านี้คือเรื่องราวที่ปรากฏในพระราชพงศาวดารพม่า ซึ่งยาขอบนำมาประกอบเพื่อให้เนื้อเรื่องในพระราชพงศาวดารไทยมีรายละเอียดมากขึ้น

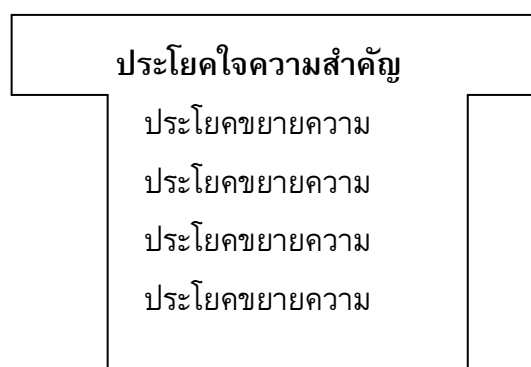
(คัดจาก บาหยัน อิ่มสำราญ “สงครามคราวสมเด็จพระสุริโยทัยขาดคอช้าง ใน “ผู้ชนะสิบทิศ” ของยาขอบ” ในภาษาและวรรณกรรมไม่เคยตาย พ.ศ. ๒๕๔๖ หน้า ๑๔๓ - ๑๔๔)

๕. ตำแหน่งประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า

ประโยคใจความสำคัญจะปรากฏในย่อหน้า ๔ ตำแหน่งสำคัญ คือ

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า เป็นย่อหน้าที่เขียนโดยนำประโยค ใจความสำคัญวางไว้ที่ประโยคต้นของย่อหน้า ประโยคอื่นๆ ที่เขียนตามมาเป็นประโยค สนับสนุนประโยคใจความสำคัญ

ย่อหน้าลักษณะนี้เหมาะสำหรับการเริ่มฝึกเขียน เพราะผู้เขียนไม่ต้องพะวงกับ การละเลยหรือหลงลืมที่จะกล่าวถึงประโยคใจความสำคัญ เนื่องจากได้กล่าวถึงใจความสำคัญ ในประโยคแรกแล้ว

แผนภูมิ

ตัวอย่างที่ ๑

“ชาวเข้าถือผีหลัก ๒ ตน คือผีเรือนและผีบรรพบุรุษ ชาวเข้าเชื่อว่าผีเรือนเป็นผีที่ทำหน้าที่สื่อสารระหว่างลูกหลานในบ้านกับผีบรรพบุรุษ และผีอื่น ถัดมาเป็นผีบรรพบุรุษ ผีพ่อผีแม่ ซึ่งการทำทานไปให้ผีบรรพบุรุษและผีเรือนถือความสะดวก แต่โดยีติดอง ชาวเข้าไหว้ผีในวันเดียวกับวันตรุษจีน ซึ่งถือเป็นวันปีใหม่นด้วย ในวันนั้นชาวบ้านจะมอบไข่ไก่ ไข่เป็ดย้อมสีแดงให้กันเป็นของขวัญ และร้องเพลงรำยรำร่วมกัน”

(คัดจากปารี ไพบูลย์ยิ่ง จากเชียงของสู่เชียงรุ่ง สุดปลายทางสายมิตรภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕ หน้า ๑๒๑)

ประโยคแรกของย่อหน้า ชาวเข้าถือผีหลัก ๒ ตนคือผีเรือนและผีบรรพบุรุษ คือประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าประโยคอื่นๆ ที่ตามมาเป็นประโยคขยายความ

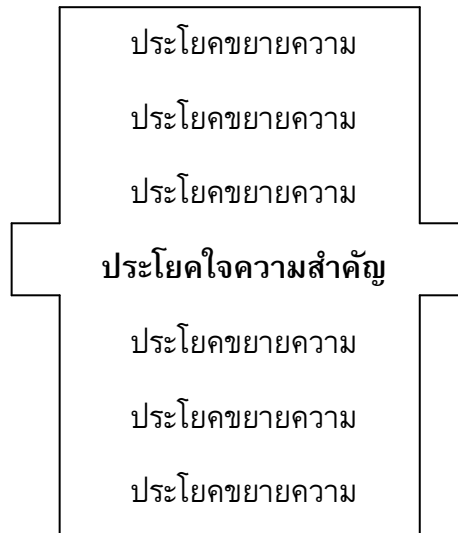
ตัวอย่างที่ ๒

“จังหวัดปทุมธานี เมืองเก่าเที่ยวใกล้กรุงเทพฯ อุดมไปด้วยอาหารการกินธรรมชาติ และชุมชนริมน้ำ วิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายมอญที่น่าสนใจ เดิมชื่อว่า “เมืองสามโคก” ตั้งขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๕๘ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้เสด็จประพาสเมืองสามโคก มีพสกนิกรจำนวนมากสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณนำดอกบัวหลวงขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองใหม่เพื่อให้เป็นสิริมงคลว่า “ปทุมธานี” และต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนการสะกดนามจังหวัดเป็น “ปทุมธานี”

(คัดจาก “ท่องเที่ยวปทุมธานี” เอกสารแทรกในนิตยสารเพื่อนเดินทาง ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๙๗ กันยายน ๒๕๔๗)

ประโยคแรกของย่อหน้า จังหวัดปทุมธานี เมืองเก่าเที่ยวใกล้กรุงเทพฯ คือประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าประโยคอื่นๆ ที่ตามมาเป็นประโยคสนับสนุนใจความสำคัญ ว่า จังหวัดปทุมธานีมีวัฒนธรรมและความเป็นมาที่น่าสนใจอย่างไร

๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า โดยประโยคต้นย่อหน้าเป็นประโยคขยายความเปิดเรื่อง ประโยคต่อมาค่อยๆ ขมวดความมาจนถึงประโยคกลางย่อหน้าซึ่งเป็นประโยคใจความสำคัญ แล้วขยายความอีกครั้งด้วยประโยคที่ตามหลังประโยคใจความสำคัญ

แผนภูมิ

ตัวอย่างที่ ๑

“พระพิจิตร ได้รับขุนแผนและนางวันทองไว้เลี้ยงอย่างดีอยู่ในจวน อยู่มาได้ประมาณหนึ่งเดือนขุนแผนก็เกิดความรู้สึกรักผิดชอบต่อตัวพระพิจิตรเอง เพราะเหตุว่า ขุนแผนนั้นเป็นผู้มีความผิดนอกจากจะฆ่าขุนเพชรอินทรา และขุนรามอินทราตายแล้ว ยังได้ฆ่าพันรี้พล ในกองทัพหลวงนั้นล้มตายลงเป็นอันมาก โทษนี้เป็นโทษกบฏ เป็นโทษที่จะปิดบังกันไม่ได้ เพราะผู้ที่ปิดบังนั้นเองจะต้องรับผิดมาก ขุนแผนจึงเข้าไปหาพระพิจิตรและขอร้องให้ส่งตัวเองและนางวันทองไปยังกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็นผู้มีคดีที่เข้ามาขอตัว จะให้ขุนแผนอยู่ใต้ความคุ้มครองของพระพิจิตร ต่อไปนั้นเห็นจะไม่ได้ เกียรติทหารของขุนแผนบังคับมิให้อยู่ต่อไปเช่นนั้นได้ เพราะจะเป็นเรื่องเสียหายแก่ตัวพระพิจิตรเองเป็นอันมาก พระพิจิตรได้ฟังก็เห็นด้วยจึงจัดแจงทำหนังสือแจ้งไปยังกรุงศรีอยุธยา ว่าขุนแผนได้เข้ามาขอตัวแต่โดยดีและจะขอสู้คดีกับขุนช้างที่กรุงศรีอยุธยา แล้วพระพิจิตรก็ส่งตัวขุนแผนกับนางวันทองลงไปกรุงศรีอยุธยาทางเรือให้มีคนถือหนังสือนั้นลงไปด้วย ทำนองเป็นหนังสือมอบตัว”

(คัดจาก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ขุนช้างขุนแผนฉบับอ่านใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๓ หน้า ๒๐๕)

ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าคือ ขุนแผนจึงเข้าไปหาพระพิฆิตและขอร้องให้ส่งตัวเองและนางวันทองไปยังกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็นผู้ผิดมิดิตที่เข้ามาบอดัว ซึ่งก่อนหน้านั้นเป็นประโยคกล่าวนำถึงความผิดของขุนแผนจนต้องตัดสินใจเข้ามาบอดัว แล้วกล่าวสนับสนุนในประโยคต่อๆ มาว่าหลังขุนแผนตัดสินใจเข้ามาบอดัวแล้วพระพิฆิตต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

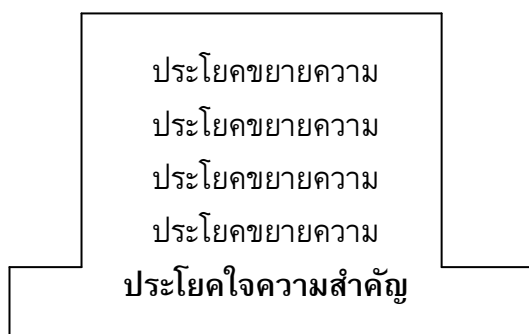
ตัวอย่างที่ ๒

“การพุดถึงเรื่องหนึ่งอยู่ดี ๆ แล้วไปพุดเสียอีกเรื่องหนึ่งนั้น ผู้เขียนเรื่องนี้เคยได้ยินกักปากข้างโน้นท่านคุยกันมาเสียนักต่อนัก ผู้เขียนเรียกเอาเองว่าคุยแบบเข้าชอย เปรียบเสมือนเดินอยู่บนถนนใหญ่ด้วยกันสองคนหรือหลายคน แล้วอีกคนหนึ่งเดินแยกเข้าชอยข้างถนนไปเสียเฉยๆ บางทีก็กลับออกมาถนนใหญ่ไม่ได้ บางทีก็ไม่กลับ เข้าชอยหายไปเลย บางทีก็ต่างคนต่างแยกเข้าชอยกันคนละชอย แล้วหากันไม่พบ”

(คัดจาก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช โครงกระดูกในตู้ พ.ศ. ๒๕๔๓ หน้า ๘๕)

ประโยคใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า คือประโยค ผู้เขียนเรียกเอาเองว่าคุยแบบเข้าชอย นอกนั้นเป็นประโยคเกริ่นนำและประโยคขยายความ

๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า เป็นการเขียนย่อหน้าโดยวางประโยคใจความสำคัญอยู่ในส่วนท้ายของย่อหน้า ประโยคตอนต้นเป็นประโยคขยายความเปิดเรื่อง ในขณะที่ประโยคตอนกลางเริ่มขมวดความ เพื่อนำสู่ประโยคใจความสำคัญในตอนท้ายของย่อหน้า

แผนภูมิ

ตัวอย่างที่ ๑

“ส่วนตัวละครหญิงที่มีชาติกำเนิดเป็นลาวเชียงใหม่มีถึง ๒ คน และเป็นตัวละครที่ต่างรุ่นอายุกัน รุ่นแรกคือลาวทอง ลูกสาวแสนคำแมน นายบ้านจอมทองกับนางศรีเงินยวง ลาวทองเป็นเมียคนที่สามของขุนแผนรองจากพิมพิลาไลยและสายทอง นางเป็นเมียของขุนแผนเพราะบิดามารดาขอให้เพื่อตอบแทนบุญคุณของขุนแผนที่มีได้ทำอันตรายผู้คนในหมู่บ้านจอมทองคราวยกทัพไปรบกับเชียงใหม่เพื่อชิงเมืองเชียงทอง **ฉะนั้นฐานะของนางตามลักษณะของกฎหมายตราสามดวงจึงเป็นเมียกลางเมือง**”

(คัดจากชุมสาย สุวรรณชมภู “ภาพลักษณ์ของผู้หญิงลาวในเสภาขุนช้าง ขุนแผน” ใน **ภาษาและวรรณกรรมไม่เคยตาย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๖) หน้า ๗๗**)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าข้อความตอนต้นกล่าวถึงที่มาของนางลาวทองว่าเป็นลูกสาวของแสนคำแมนกับศรีเงินยวง แล้วต่อมาขมวดมาถึงการเป็นเมียของขุนแผนเพื่อนำไปสู่ประโยคใจความสำคัญสุดท้ายว่าฐานะการเป็นเมียของนางลาวทองตามกฎหมายตราสามดวงคืออะไร

ตัวอย่างที่ ๒

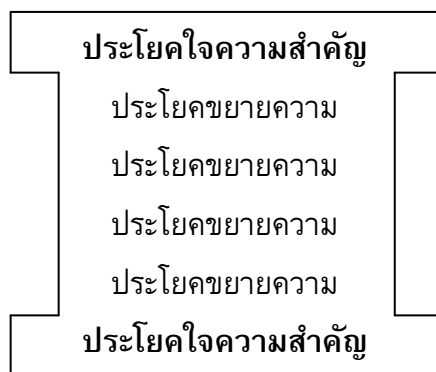
“ส่วนที่บ่อเตน เมืองเล็กๆ ชายแดนลาว – จีน ปรากฏความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตความเป็นอยู่เช่นกันสะท้อนมาในรูปของอาคารบ้านเรือนที่ปลูกสร้างด้วยอิฐและปูนรูปทรงทันสมัย บ้านบางหลังกำลังสร้างใหม่ เกือบทุกบ้านมีรถกระบะจอดไว้ และติดจานดาวเทียม คนลาวแต่งกายตามสมัยนิยมทั้งชายและหญิง **สิ่งที่นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ก็คือการค้าขายชายแดนนี้เอง**”

(คัดจากปารวี ไพบูลย์ยิ่ง จากเชียงของสู่เชียงรุ่ง สุดปลายทางสายมิตรภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕ หน้า ๘๗)

ในย่อหน้านี้นักศึกษาจะเห็นว่าประโยคสุดท้ายเป็นประโยคใจความสำคัญ ประโยคตอนต้นเป็นประโยคพรรณนาความ ก่อนมาสรุปจบประโยคสุดท้ายที่ว่า การค้าขายชายแดนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชาวบ่อเตน เมืองเล็กๆ ชายแดนลาว – จีน

๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า การเขียนย่อหน้าลักษณะนี้เขียนโดยวางประโยคใจความสำคัญไว้ต้นย่อหน้า แล้วค่อยๆ ขยายความในประโยคต่อมา ก่อนจะขมวดลงท้ายด้วยประโยคใจความสำคัญอีกครั้งเป็นการเน้นย้ำ

การเขียนย่อหน้าลักษณะนี้ช่วยให้ใจความสำคัญได้รับการเน้นย้ำให้หนักแน่น และเหมาะสำหรับการเริ่มฝึกเขียนเช่นกัน

แผนภูมิ

ตัวอย่างที่ ๑

นักเขียนจะต้องเป็น ‘บุคคลของความรู้สึก’ ที่ตระหนักถึงผู้อ่านอยู่เสมอ บางครั้งทำให้ปีติยินดี แต่จะต้องด้วยความเข้าใจ แอนโทนี โทรลโลป ได้ให้ข้อสังเกตว่า ก่อนที่นักเขียนจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านได้นั้น เขาก็จะต้องทำงานด้วยความรู้สึกร่วม และมีจินตนาการ โจเซฟ คอนราด ให้คำแนะนำว่า การจะมีความรู้สึกร่วมได้นั้น นักเขียนจะต้องเป็นนักสังเกตและอดทน นักเขียนที่ปราศจากความสนใจ หรือความรู้สึกเห็นอกเห็นใจในข้อบกพร่องของเพื่อนมนุษย์ไม่น่าจะเป็นนักเขียน ‘ความรู้สึกร่วมนี้เป็นคุณค่าที่นักเขียนพึงมี’

(คัดจากเพลินดา (นามแฝง) โรงเรียนนักเขียน พ.ศ. ๒๕๔๖ หน้า ๗๙)

ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้านี้อยู่ที่ประโยคต้นและประโยคท้ายคือนักเขียนจะต้องเป็น ‘บุคคลของความรู้สึก’ ที่ตระหนักถึงผู้อ่านอยู่เสมอ ซึ่งเป็นประโยคแรกของย่อหน้า และประโยค ความรู้สึกร่วมนี้เป็นคุณค่าที่นักเขียนพึงมี ซึ่งเป็นประโยคท้ายย่อหน้า ประโยคต่าง ๆ ในย่อหน้าเป็นประโยคสนับสนุนใจความสำคัญของเรื่อง

ตัวอย่างที่ ๒

เพลงปีที่พระอภัยมณีใช้เรียกนางละเวงในครั้งนี้ มีการสื่อความถึงความรักและความเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากพระอภัยมณีไม่ทราบว่ นางระเวงหนีไปอยู่ที่ใดและต้องอยู่ในภาวะลำบากหรือไม่ นัยของเพลงปีจึงสะท้อนความรักความอาลัยนางละเวง มีการกล่าวอ้าง

ถึงช่วงเวลาที่อยู่ด้วยกัน ทั้งนี้เพราะพระอภัยมณีพึงจะได้ครองคู่กับนางระเวงไม่นาน รอยรักยังไม่ทันจืดจางก็ต้องมาห่างไกลกัน โดยที่ไม่อาจทราบได้ว่านางระเวงจะเป็นตายร้ายดีอย่างไร พระอภัยมณีจึงหวังว่า หากนางไฉนเสียปี นางก็จะได้ทราบถึงความรักความเป็นห่วงของพระอภัยมณีว่ามีมากมายเพียงใด

(คัดจากสุมาลี ลิ้มประเสริฐ “เพลงปี : เพลงชีวิตของพระอภัยมณี” ในภาษาและวรรณกรรมไม่เคยตาย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๖) หน้า ๑๐๖)

จากย่อหน้านี้จะเห็นว่าทั้งประโยคต้นและประโยคท้ายของย่อหน้าต่างเน้นการสื่อความรักเพลงปีของพระอภัยมณี โดยประโยคกลางย่อหน้าเป็นการขยายความและบอกกล่าวให้รู้ว่าคนรักที่พระอภัยมณีต้องการสื่อไปนั้นคือนางระเวง

จากการวางตำแหน่งประโยคใจความสำคัญทั้ง ๔ ลักษณะดังกล่าวมานี้ หากจำลองเป็นรูปหน้ากระดาษจะได้ภาพดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า

๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า

ประโยคใจความสำคัญ_____	เกริ่นนำ_____
_____	_____
(ประโยคต่อๆ มาเป็นประโยคขยายความ)	_____ประโยคใจความสำคัญ
_____	_____
_____	(ขยายความ)
_____	_____
(สรุป)	(สรุป)
_____	_____
_____	_____

๓.ประโยคใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า ๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า

_____ (เกริ่นนำ) _____ _____ _____ _____ _____ _____ (ขมวดความ) _____ _____ ประโยคใจความสำคัญ	ประโยคใจความสำคัญ _____ _____ (ขยายความ) _____ _____ (ขมวดความ) _____ _____ ประโยคใจความสำคัญ
---	--

อีกหนึ่งนอกจากการวางตำแหน่งประโยคความสำคัญทั้ง ๔ ตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว บางครั้งอาจพบย่อหน้าที่เขียนโดยไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญอยู่เลย ไม่ว่าจะในตำแหน่งใดก็ตาม หากพบย่อหน้าลักษณะนี้ ผู้อ่านจะต้องเป็นผู้พิจารณาเองว่าใจความสำคัญของย่อหน้านั้นคืออะไร

ตัวอย่าง ย่อหน้าที่ไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ

“มีโอกาสดูเที่ยวเมือง ‘น่าน’ จังหวัดที่หลายคนถามว่ามีอะไรให้เที่ยว ยิ่งกว่านั้นบางคนถามว่าอยู่ภาคไหน ฉันยิ้ม...และบอกว่ากลับมาจะเล่าให้ฟัง ๓ วัน ๒ คืน ที่นั่นฉันเหมือนได้หยุดเข้มนาฬิกา หรือหากมันเดินก็คงเดินแบบอ้อยอิ่งที่สุด ‘วัด’ คือสถานที่พบได้ทุกสี่แยก แม้อายุหลายร้อยปีแล้ว แต่ทุกวัดยังคงความสวยงามและมีพระสงฆ์ปฏิบัติธรรมอยู่เหมือนครั้งเก่าก่อน ฉันปั่นจักรยานลัดเลาะไปทั่วเมือง เก็บทั้งภาพและความรู้สึกที่ดีของที่นี่ไว้ และบอกตัวเองว่า วันหนึ่งจะกลับมาหยุดเวลาที่ ‘น่าน’ อีกสักครั้ง”

(คัดจากคอลัมน์ **บันทึกไว้ในใจ** ใน “กรุงเทพวันอาทิตย์” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับที่ ๔๙๓ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๙ หน้า ๑๕)

เมื่อพิจารณาข้อความทั้งย่อหน้าแล้ว จะเห็นว่าไม่สามารถสรุปได้ว่าประโยคใดเป็น ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า และวางอยู่ ณ ตำแหน่งใด ดังนั้นผู้อ่านต้องสรุปความเองว่า อะไรคือใจความสำคัญของย่อหน้านี้ ซึ่งพิจารณาแล้ว ใจความสำคัญของย่อหน้านี้น่าจะเป็น ความประทับใจที่มีต่อเมืองน่าน

๖. การฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า

เมื่อนักศึกษาได้ทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับย่อหน้าแล้ว นักศึกษาควรทดลองฝึก เขียนย่อหน้าด้วย ซึ่งก่อนจะฝึกเขียน นักศึกษาควรได้ทราบข้อบกพร่องในการเขียนย่อหน้า ที่ มักพบจากงานเขียนของนักศึกษาที่ผ่านๆ มาแล้ว

ข้อบกพร่องในการเขียนย่อหน้า

ข้อบกพร่องที่มักพบในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษามีดังนี้

๑. เขียนไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ซึ่งได้แก่ ไม่ย่อหน้าเข้ามาประมาณ ๒ ซม. ตาม รูปแบบการเขียนย่อหน้าของภาษาไทย แต่กลับเขียนขีดเส้นตามรูปแบบการเขียนย่อหน้า ลักษณะหนึ่งของภาษาอังกฤษ หรือตามลักษณะของย่อหน้าที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต

๒. เขียนไม่ถูกต้องตามที่โจทย์กำหนด ได้แก่

๒.๑ เขียนข้อความมากกว่า ๑ ย่อหน้า (ในกรณีที่โจทย์กำหนดให้เขียน ข้อความ ๑ ย่อหน้า)

๒.๒ เขียนไม่ตรงตามจำนวนบรรทัดที่โจทย์กำหนด เช่นคำสั่ง ให้เขียน ข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด แต่เขียนเพียง ๗ – ๘ บรรทัด หรือเขียน มากถึง ๑๒ – ๑๓ บรรทัด ถือว่าไม่ถูกต้องตามคำสั่ง หากจะให้ใกล้เคียง และพออนุโลมได้ ควรเขียนให้อยู่ที่จำนวนประมาณ ๙ – ๑๑ บรรทัด ซึ่งอยู่ในอัตรา $\pm 10\%$

๒.๓ เปลี่ยนแปลงประโยคที่กำหนด เช่น โจทย์กำหนดให้ใช้ประโยคใจความ สำคัญว่า “เวลาเป็นสิ่งเดียวในโลกที่ทุกคนได้มาอย่างเท่าเทียมกัน” อยู่ในส่วใดส่วหนึ่งของ ย่อหน้า

นักศึกษาต้องเคร่งครัดใช้ประโยคให้ถูกต้องตามนี้ จะแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ หรือปรับเปลี่ยนข้อความเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เช่น จะปรับเปลี่ยนข้อความเป็น “สิ่งเดียวที่ทุกคน

ในโลกได้มาอย่างเท่าเทียมกันคือเวลา” หรือ “ทุกคนในโลกได้เวลามาอย่างเท่าเทียมกัน” ถือเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง

๓. **ใจความที่เขียนหวนวน สาเหตุเป็นเพราะ**

๓.๑ ขาดการวางโครงเรื่อง ทำให้ความคิดสับสน

๓.๒ เร่งรีบเกินไป ไม่คิดวางแผนล่วงหน้าว่าจะกำหนดตำแหน่งประโยค

ใจความสำคัญให้อยู่ตอนต้น ตอนกลาง ตอนท้าย หรือตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า พร้อมทั้งไม่ได้เตรียมจัดวางประโยคสนับสนุนหรือประโยคขยายความไว้ด้วย

๓.๓ ไม่เขียนร่างก่อนเขียนจริง โดยถือเอาฉบับต้นร่างนั้นเป็นฉบับจริงเลย

๔. **บกพร่องในเรื่องการใช้ภาษา** เช่น ใช้ภาษาปากหรือภาษาพูด ติดการใช้คำซ้ำๆ ในประโยคใกล้เคียงกัน ใช้คำเชื่อมซ้ำๆ กัน ข้อความไม่กระชับรัดกุมหรือผิดข้อเท็จจริง สะกดคำผิด เขียนตก เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง

๕. **ขาดคุณสมบัติที่ดีของย่อหน้า** ได้แก่ขาดเอกภาพ คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อหา ขาดสัมพันธภาพ คือการเชื่อมโยงประโยคและเนื้อหา ขาดสารัตถภาพ คือเน้นย้ำใจความสำคัญ และขาดความสมบูรณ์ คือความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา

๖. **ขาดการอ่านทบทวน แก้ไข และขัดเกลาภาษา** ทั้งนี้อาจเกิดจากความเร่งรีบ หรือความประมาทคิดว่าสิ่งที่ตัวเองเขียนถูกต้องดีแล้ว จึงไม่ได้อ่านทบทวน ทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น

วิธีปฏิบัติและขั้นตอนในการเขียนย่อหน้า

นักศึกษาต้องปฏิบัติในการเขียนย่อหน้าตามขั้นตอนและด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

๑. อ่านคำสั่งและตีความหมายของคำสั่งให้ชัดเจน

๒. คิดก่อนเขียนด้วยการวางโครงเรื่องหรือเรียงลำดับเนื้อหาที่จะเขียน

๓. เขียนร่าง (Draft) ก่อนเขียนจริง

๔. อ่านทบทวน เพื่อ

๔.๑ ดูความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา

๔.๒ สำนวณเนื้อหาว่าถูกต้องตรงประเด็น ไม่เขียนนอกนอกประเด็น

๔.๓ แกะไขหรือขีดเกลามาภาษาให้สละสลวย

๕. เขียนจริงพร้อมอ่านทบทวนอีกครั้ง ถ้าหากเขียนด้วยลายมือ ต้องเขียนด้วยลายมือที่สวยงามอ่านง่าย เป็นระเบียบเรียบร้อย

ตัวอย่างการปฏิบัติในการเขียน

สมมุติว่านักศึกษาได้รับโจทย์ให้เขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ดังนี้

โจทย์ “ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้าความยาวประมาณ ๗ บรรทัด โดยให้ประโยคใจความสำคัญ ความรักเปรียบเสมือนดาบ ๒ คม เป็นประโยคที่อยู่ต้นย่อหน้า พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย”

ขั้นตอนปฏิบัติในการเขียน

๑. ตีความคำสั่งของโจทย์ สรุปได้ว่าโจทย์สั่งให้ทำเรื่องต่างๆ คือ

๑.๑ เขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๗ บรรทัด

๑.๒ ใช้ประโยค ความรักเปรียบเสมือนดาบ ๒ คม เป็นประโยคขึ้นต้นย่อหน้า

๑.๓ ตั้งชื่อเรื่องด้วย

๒. วางโครงเรื่องหรือลำดับเนื้อหา ด้วยการเขียนเป็นประเด็นคร่าวๆ คือ

- ประโยคบังคับ
- จำกัดเนื้อหาให้อยู่ในเรื่องความรักของหนุ่มสาว
- ดาบ ๒ คม คือสุขและทุกข์
- ยามสุขเป็นเช่นไร
- ยามทุกข์เป็นเช่นไร
- ขมวดปมให้คิด
- ประโยคสรุปจบ

๓. เขียนร่าง ด้วยการเขียนเนื้อหาให้ได้ขนาดความยาวประมาณ ๗ บรรทัดก่อน ชื่อเรื่องเว้นไว้ตั้งทีหลัง

.....

ความรักเปรียบเสมือนดาบ ๒ คม ที่อาจนำมาซึ่งความสุขหรือความทุกข์ ในยาม
สมหวังความรักอาจทำให้ชีวิตเป็นสุขมีแต่รอยยิ้มและความสดใส ในยามผิดหวังความรักอาจ
นำความทุกข์มาให้ มีแต่ น้ำตาและความเศร้าหมอง หนุ่มสาวมักประสบปัญหาเกี่ยวกับความรักเสมอ
ทั้งนี้เนื่องจากไม่รู้จักคุณค่าของความรักที่เปรียบเสมือนดาบ ๒ คม หากใช้ไม่ถูกต้องอาจนำ
ความทุกข์มาให้ตัวเองได้

๔. **ตรวจทาน** ด้วยการอ่านบททวนร่างที่เขียนอีกครั้ง แก้ไขภาษาที่ไม่สละสลวย ปรับ
ใจความสำคัญให้กระชับรัดกุม ซึ่งจากการอ่านบททวนร่างที่เขียนมาพบข้อบกพร่องดังนี้

๑. ภาษาบางแห่งไม่สละสลวย ตัดคำที่หน้าประโยค “อาจนำมาซึ่งความสุขหรือ
ความทุกข์” ออก และตัดคำ **เสมอ** ท้ายประโยค “หนุ่มสาวมักประสบปัญหาความรัก” ออก

๒. ใจความไม่ครบ ๗ บรรทัด ต้องเขียนเพิ่ม

๓. ภาษาในช่วงประโยคขมวดปมท้ายย่อหน้าไม่กระชับรัดกุม

แก้ไขขัดเกลาใหม่

.....

ความรักเปรียบเสมือนดาบ ๒ คม ที่อาจนำมาซึ่งความสุขหรือความทุกข์
ในยามสมหวังความรักอาจทำให้ชีวิตเป็นสุข มีแต่รอยยิ้มและความสดใส ในยาม
ผิดหวังความรักอาจนำความทุกข์มาให้ มีแต่ น้ำตาและความเศร้าหมอง หนุ่มสาวมัก
ผู้ที่
ประสบปัญหาเกี่ยวกับความรักเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากไม่รู้จักคุณค่าของความรักที่เปรียบเสมือน
มักมีสาเหตุมา
ดาบ ๒ คม หากใช้ไม่ถูกต้องอาจนำ ความทุกข์มาให้ตัวเองได้ ไม่ควรคาดหวังผลของความรัก
และรสชาติของความรักดีพอ
มากเกินไป เพราะความรักจะประสบผลสำเร็จได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเราฝ่ายเดียว จงใช้รักให้เป็น
ใช้อย่างมีสติ รู้จักความพอดี นำความรักที่สมหวัง มาสร้างความสดใสให้กับชีวิต แล้วเราจะ
พบว่าความรักนั้นมีคุณมากกว่าโทษ

หมายเหตุ

๑. ข้อความที่ขีดเส้นใต้ และขีดฆ่าคือข้อความเดิม
๒. ข้อความที่พิมพ์ตัวดำคือข้อความที่แก้ไขใหม่
๓. ข้อความที่พิมพ์ตัวเอนคือข้อความที่เขียนขึ้นใหม่ เพื่อให้ครบ ๗ บรรทัด
๔. ตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องมีข้อควรพิจารณาดังนี้
 ๑. ต้องสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาของเรื่อง
 ๒. ง่าย เก่ มีเสน่ห์ชวนอ่าน ไม่ใช่คำใหม่หรือหรุจนเกินไป
 ๓. ไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไป

สำหรับการตั้งชื่อเรื่องเกี่ยวกับดาบ ๒ คมของความรัก นักศึกษาควรพิจารณาเนื้อหาให้ถี่ถ้วน สังเกตคำที่สื่อความหมายของเรื่องและคำที่ใช้บ่อยๆ แล้วลองนำมาพิจารณาตั้งชื่อเรื่องสัก ๒ – ๓ ชื่อ อาทิ

๑. อานุภาพแห่งรัก

๒. คมรัก

๓. คมความรัก

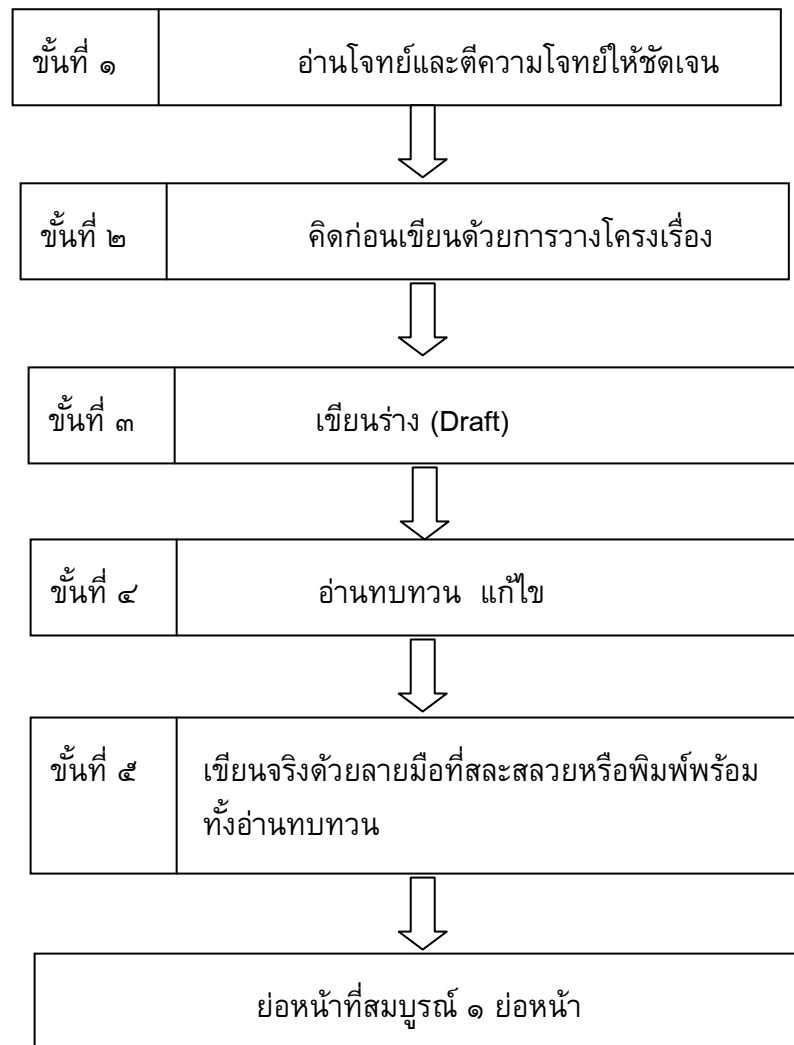
จากชื่อเรื่อง ๓ ชื่อ สมมุติว่านักศึกษาเลือกชื่อ **คมความรัก** เป็นชื่อเรื่อง เพราะพิจารณาแล้วสื่อความหมายของเรื่องได้ชัดเจนที่สุด ทั้งยังเป็นการเล่นคำเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลของความรักอีกด้วย

๖. *เขียนจริง* พร้อมอ่านทบทวนอีกครั้ง เมื่อได้ชื่อเรื่องแล้ว นำข้อความในร่างนั้นมาพิมพ์ หรือเขียนด้วยลายมือที่สวยงามหรืออ่านง่าย ดังนี้

คมความรัก

ความรักเปรียบเสมือนดาบ ๒ คม อาจนำมาซึ่งความสุขหรือความทุกข์ ในยามสมหวัง ความรักอาจทำให้ชีวิตเป็นสุข มีแต่รอยยิ้มและความสดใส ในยามผิดหวังความรักอาจนำความทุกข์มาให้ ก่อให้เกิดน้ำตาและความเศร้าหมอง ผู้ที่ประสบปัญหาความรัก มักมีสาเหตุมาจากการไม่รู้คุณค่าของความรักและรสชาติของความรักดีพอ ไม่ควรคาดหวังผลของความรักมากเกินไป เพราะความรักจะประสบผลสำเร็จได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเราฝ่ายเดียว จงใช้รักให้เป็น ใช้อย่างมีสติ รู้จักความพอดี นำคมความรักที่สมหวัง มาสร้างรอยยิ้มและความสดใสให้กับชีวิต แล้วเราจะพบว่าความรักนั้นมีคุณมากกว่าโทษ

ขั้นตอนการฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้าดังได้กล่าวมา อาจเขียนเป็นแผนภูมิการทำงาน ได้ดังนี้

ที่กล่าวมานี้คือตัวอย่างการฝึกเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า นักศึกษาควรหาประเด็นหรือประโยคที่มีใจความน่าสนใจมาฝึกเขียนบ่อยๆ หรือในบางครั้งอาจนำภาพที่น่าประทับใจ และสื่อความหมายได้ดี เขียนถ่ายทอดความรู้สึกของนักศึกษาด้วยภาษาที่สละสลวย และเรียบเรียงเป็นเรื่องที่น่าสนใจด้วยข้อความ ๑ ย่อหน้า จะช่วยให้ นักศึกษามีโอกาสพัฒนาทักษะการเขียนอยู่ตลอดเวลา

กิจกรรมการเรียนรู้บทที่ ๔

ข้อ ๑ ให้นักศึกษาเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้อง

๑. ย่อหน้า หมายถึง _____

_____ ประกอบขึ้นด้วย _____

โดย _____

๒. One paragraph, one main idea. หมายถึง _____

๓. ขนาดความสั้นยาวของย่อหน้าไม่ _____ ขึ้นอยู่กับ _____

๔. ย่อหน้าชอยสั้นคือ _____

มักใช้ในงานเขียนประเภท _____

๕. ประโยชน์ของย่อหน้ามี ๔ ประการคือ ๑) _____

๒) _____ ๓) _____

_____ ๔) _____

๖. ลักษณะของย่อหน้าที่ดีคือ ๑) _____ ๒) _____

_____ ๓) _____ ๔) _____

๗. หากมีใจความสำคัญมากกว่า ๑ ใจความจะทำให้ย่อหน้านั้น _____

๘. ใจความที่เขียนรวน ไม่ต่อเนื่องหรือสอดคล้องกันเป็นความบกพร่องที่เกิดจากการขาด _____

๙. สรรตถภาพคือ _____

๑๐. การเขียนย่อหน้านอกจากคำนึงถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้ว ยังต้องคำนึงถึง _____

_____ อีกด้วย

๑๑. ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าจะปรากฏใน ๔ ตำแหน่งสำคัญคือ ๑) _____
 _____ ๒) _____ ๓) _____ ๔) _____
๑๒. ประโยคใจความสำคัญที่อยู่ตอนต้นย่อหน้าเหมาะสำหรับ _____
๑๓. ข้อบกพร่องในการเขียนย่อหน้าที่มักพบในงานเขียนของนักศึกษา คือ ๑) _____
 _____ ๒) _____ ๓) _____
 ๔) _____ ๕) _____ ๖) _____
๑๔. วิธีปฏิบัติและขั้นตอนในการเขียนย่อหน้ามี ๕ ขั้นตอนสำคัญ คือ ๑) _____
 ๒) _____ ๓) _____
 ๔) _____ ๕) _____
๑๕. การตั้งชื่อเรื่องอาจทำได้ ๒ ลักษณะคือ _____

ข้อ ๒ ให้นักศึกษาอ่านย่อหน้าที่ยกมานี้ แล้วเติมคำตอบลงในช่องว่างว่าประโยคใจความสำคัญอยู่ในส่วนใดของย่อหน้า พร้อมทั้งขีดเส้นใต้ประโยคใจความสำคัญนั้นด้วย

๒.๑

ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ติดชายทะเลฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก และความเป็นเมืองเล็กๆ น่ารัก มีผู้คนอาศัยอยู่เพียงราวหนึ่งแสนคนเท่านั้น ตะเนิดิน จึงยังคงความอุดมสมบูรณ์และเต็มไปด้วยแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้สัตว์ทะเลนานาชนิด อาทิ แมวน้ำ นกเพนกวิน และนกทะเลต่างๆ มาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งร่องรอยทางสถาปัตยกรรมซึ่งได้รับอิทธิพลจากยุโรปแถบสก๊อตแลนด์ ยังช่วยให้เมืองเล็กๆ แห่งนี้มีเสน่ห์เ้ายวนต่อนักท่องเที่ยวที่พากันมาเยือนที่นี่ไม่ต่ำกว่าปีละหลายหลายหมื่นคน”

(คัดจากบทความสารคดีท่องเที่ยว “ตะเนิดิน” (Dunedin) ร่องรอยวัฒนธรรมสก๊อตแห่งซีกโลกใต้” ในนิตยสารเพื่อนเดินทาง ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๙๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ หน้า ๑๘)

ประโยคใจความสำคัญอยู่ _____

ประโยคใจความสำคัญคือ _____

๒.๒

“ภาษาไทยเป็นแกนกลางในการสืบทอดวัฒนธรรมแขนงต่างๆ อันเป็นมรดกจากบรรพชนมาถึงคนไทยในปัจจุบัน สิ่งต่างๆ ที่ต้องอาศัยภาษาไทยช่วยเสริมสร้างและสืบทอดนั้นแนบเนื่องอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาแต่โบราณ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้านที่ชาวบ้านร้องโต้ตอบกัน ปริศนาคำทาย นิทาน บทละคร คำสอน คำพญา คำพังเพย คำทำนายฝัน ศิลปหัตถกรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องใช้ภาษาในการเสริมสร้างและอนุรักษ์ทั้งสิ้น”

(คัดจากบทความเรื่อง “ภาษาไทย ภาษาถิ่น ไม่สิ้นสูญ” โดย ศ. ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ในวารสารภาษาไทยของเรา สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า ๕๔)

ประโยคใจความสำคัญอยู่_____

ประโยคใจความสำคัญคือ_____

๒.๓

“การทำความรู้จักกับประเทศเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมโลกของเรา นอกจากจะกระทำได้โดยการติดต่อสัมพันธ์กันโดยตรง หรือการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งทำให้เราติดตามข้อมูลได้อย่างฉับไวแล้ว การอ่านวรรณกรรมก็เป็นอีกวิถีทางหนึ่งที่ทำให้เรารู้จักคน และสังคมได้ เพราะวัตถุดิบที่สำคัญแหล่งหนึ่งที่ผู้เขียนนำมาสร้างเรื่องคือสังคมร่วมสมัยของผู้เขียน ซึ่งแม้จะไม่ใช่ว่าข้อมูลตามสภาพสังคมที่เป็นจริงทั้งหมด แต่โดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การนำเสนอข้อมูลเหล่านั้นมักมีประสบการณ์หรือโลกทัศน์ของผู้เขียนสอดแทรกในเรื่องที่เขาเขียนขึ้นมามากบ้างน้อยบ้างเสมอ”

(คัดจากบทความเรื่อง “จากวิชาวิถึงบุสลิบา : ๖๐ ปีแห่งการเดินทางของผู้หญิงเขมร” โดย อารียา หุติหนะ ในภาษาและวรรณกรรมไม่เคยตาย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๖) หน้า ๑๕๘)

ประโยคใจความสำคัญอยู่_____

ประโยคใจความสำคัญคือ_____

๒.๔

“การแข่งขันประชาสัมพันธ์ชนิด “ดูเด็ดเข้มข้น” เรื่องการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ ในเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย เกาหลีใต้ ฯลฯ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผล กระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลง เพราะนักท่องเที่ยวมีเพียงกลุ่มเดียว แต่มี ทางเลือกการท่องเที่ยวที่มากขึ้น ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้จึงเกิดการแย่ง “ลูกค้า” ด้วยวิธี ปลอ่ยข่าวทำลายภาพพจน์ และนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้”

(คัดจาก บทความพิเศษ “ทิศทางการท่องเที่ยวไทย” โดยกัลยา วรพิทยุต ในมติชนสุด สัปดาห์ ฉบับประจำวันที ๓๐ ธ.ค. ๒๕๔๘ - ๕ ม.ค. ๒๕๔๙ หน้า ๒๘)

ประโยคใจความสำคัญอยู่_____

ประโยคใจความสำคัญคือ_____

๒.๕

“วีรบุรุษหรือ ‘hero’ เป็นสัญลักษณ์ของพลังแห่งความกระตือรือร้น สมัยก่อนเรื่องเล่า เกี่ยวกับวีรกรรมจะอยู่ในรูปของตำนานหรือนิทาน ส่วนเรื่องเล่าของวีรบุรุษสมัยใหม่อาจอยู่ใน รูปของนิทาน การ์ตูน หรือภาพยนตร์ แต่มีความคลาสสิกข้ามกาลเวลาได้ อย่างซูเปอร์แมน สไปเดอร์แมน อุลตร้าแมน หรือไอ้มดแดง”

(คัดจากบทความเรื่อง “สามก๊กฉบับคนกันเอง” โดยเอื้อ อัญชลี ในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับ ประจำวันที่ ๓๐ ธ.ค. ๔๘ - ๕ ม.ค. ๔๙ หน้า ๖๕)

ประโยคใจความสำคัญอยู่_____

ประโยคใจความสำคัญคือ_____

ข้อ ๓ ให้นักศึกษาอ่านบทความที่ยกมานี้ แล้วขีดเส้นใต้ประโยคใจความสำคัญของแต่ ละย่อหน้า

ภาษาไทยง่ายและน่าสนใจ

ผู้เขียนได้อ่านบทความบทหนึ่ง ซึ่งแสดงทัศนะว่าภาษาไทยยากและน่าเบื่อ และผู้ที่ทำ ให้ภาษาไทยเป็นเช่นนั้นก็คือครูที่สอนภาษาไทยนั่นเอง ผู้เขียนรู้สึกสงสารครูภาษาไทยอย่าง

จับใจเพราะถูกโทษว่าล้มเหลวในวิธีการสอน จึงเป็นผู้ที่ทำให้ภาษาไทยยากและน่าเบื่อ ผู้เขียนเห็นว่าครูภาษาไทยอาจมีส่วนอยู่บ้างในการทำให้ภาษาไทยซึ่งง่ายและน่าสนใจกลายเป็นตรงกันข้าม แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการที่น่าจะกล่าวถึงด้วย

อันที่จริง ภาษาไทยน่าจะเป็นสิ่งที่ง่ายและน่าสนใจสำหรับคนไทย แต่เหตุใดจึงไม่เป็นเช่นนั้น เป็นที่ทราบกันว่านักเรียนไทยจำนวนน้อยมากที่ชอบหรือสนุกกับวิชาภาษาไทยในโรงเรียน มีนิสิตนักศึกษาจำนวนน้อยมากที่เลือกภาษาไทยเป็นวิชาเอกในมหาวิทยาลัย และในจำนวนนิสิตนักศึกษาที่มุ่งศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอกก็มีจำนวนน้อยมากที่เลือกสาขาวิชาภาษาไทย และในจำนวนคนที่เลือกศึกษาต่อด้านภาษาไทย ซึ่งน้อยอยู่แล้วก็ยังสอบเข้าได้ยากด้วย ข้อเท็จจริงนี้แสดงว่าภาษาไทยได้กลายเป็นวิชาที่ยากและมีผู้สนใจน้อย

คนไทยไม่สนใจภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เป็นภาษาที่เรียนรู้โดยอัตโนมัติ ตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก คนไทยพูดภาษาไทยอย่างเป็นธรรมชาติ โดยแทบไม่รู้สึกรู้สีกว่าภาษาไทยจึงกลายเป็นสิ่งธรรมดาๆ สำหรับคนไทย ไม่มีอะไรที่แปลกใหม่ที่นาสนใจ ในทางตรงกันข้าม คนไทยส่วนใหญ่กลับเห็นว่าภาษาต่างประเทศน่าสนใจ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ล้วนมีความแปลกใหม่ มีความไพเราะ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ต้องแสวงหา เช่น ต้องเสียเงินไปเรียน ต้องเสียเงินซื้อตำราหรือวัสดุการเรียนรูปแบบต่างๆ จึงจะพูดได้ ทำให้เห็นว่าภาษาเหล่านั้นมีคุณค่า และน่าสนใจกว่าภาษาไทย ยิ่งไปกว่านั้น การที่ภาษาเหล่านั้นเป็นภาษาของประเทศที่เจริญ ยิ่งใหญ่ มีบทบาทในเศรษฐกิจโลก และที่สำคัญใช้ทำมาหากินได้ก็ยิ่งทำให้คนไทยเห็นว่าภาษาเหล่านั้นสำคัญและมีประโยชน์มากกว่าภาษาของตนเอง

ในเมื่อภาษาไทยเป็นสิ่งธรรมดาๆ สำหรับคนไทย ได้มาโดยไม่ต้องลงทุนลงแรง ก็น่าจะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับคนไทย แต่ทำไมไม่เป็นเช่นนั้น หลายคนเห็นว่าภาษาไทยยากเหลือเกิน หมายความว่ายากเหลือเกินที่จะสอบผ่าน (ให้ได้ใบประกาศ) ยากเหลือเกินที่จะได้คะแนนดี และยากเหลือเกินที่จะใช้ภาษาให้เป็นที่ถูกใจของผู้สร้างมาตรฐานภาษาไทย สรุปก็คือ กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่คนไทยที่มีอำนาจจำนวนหนึ่งตั้งขึ้นนั้นเองทำให้ภาษาไทยที่ควรจะง่ายกลายเป็นยากไป

(คัดบางส่วนจาก ศ.ดร. อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ์ “ภาษาไทยง่ายและน่าสนใจ” ในพินิจไทย ไตรภาค ปฐมภาค : ภาษา ๒๕๔๙ หน้า ๕๐ - ๕๑)

ข้อ ๔ ให้นักศึกษาฝึกเขียนข้อความ ๖ ย่อหน้า

๔.๑ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด ตามชื่อเรื่อง “เวลา” โดยให้นักศึกษาจัดวางประโยคใจความสำคัญเอง

เวลา

๔.๒ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด โดยกำหนดให้ประโยค “สมดังพุทธสุภาษิตที่ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” เป็นประโยคใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย

สมมติพุทธสาธุชาธิติว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

๔.๓ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด โดยกำหนดให้
ประโยค “ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี” เป็นประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า
พร้อมทั้งชื่อเรื่องด้วย

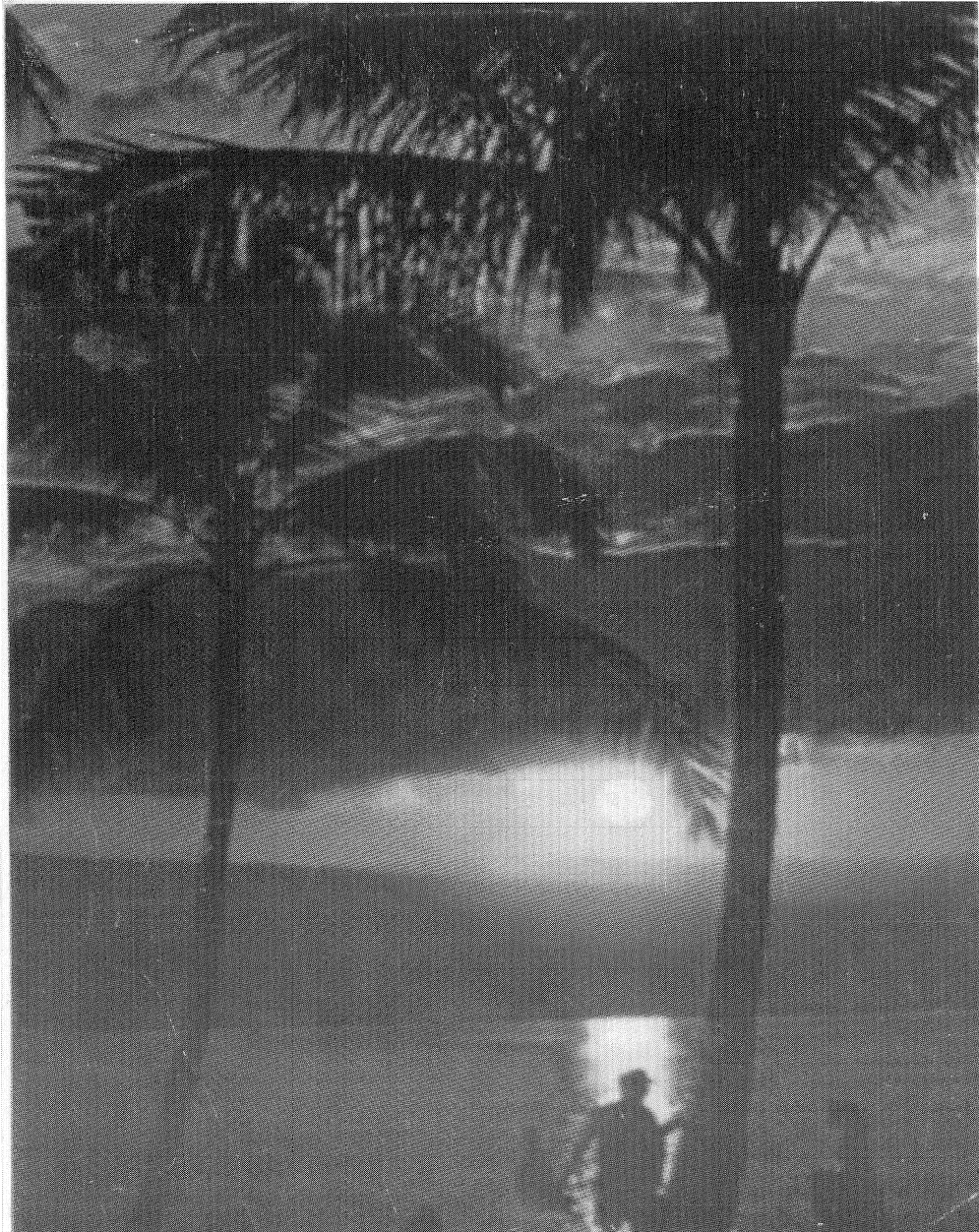
ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี

๔.๔ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด โดย
กำหนดให้ประโยค “การประหยัดเป็นการช่วยรัฐได้ทางหนึ่ง” อยู่กลางย่อหน้า พร้อมทั้งตั้งชื่อ
เรื่องด้วย

การประหยัดเป็นการช่วยรัฐได้ทางหนึ่ง

๔.๕ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด ใจความสำคัญของย่อนั้นเกี่ยวกับการให้โอกาสทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยให้นักศึกษากำหนดประโยคใจความสำคัญเองและจัดวางไว้ตอนต้นและท้ายย่อหน้า พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย

๔.๖ ให้นักศึกษาเขียนข้อความ ๑ ย่อหน้า ความยาวประมาณ ๑๐ บรรทัด จากความรู้สึกที่ได้ดูภาพนี้ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย

เฉลยและแนวตอบกิจกรรมการเรียนรู้บทที่ ๔

ข้อ ๑

๑. ข้อความหรือความเรียงตอนหนึ่งของเรื่องหรือเนื้อหาที่เขียน, ประโยคหลายๆ ประโยค, ประโยคหลายๆ ประโยคนี้ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จนทำให้เนื้อหาของย่อหน้ามีเอกภาพ

๒. ในหนึ่งย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว

๓. มีข้อกำหนดตายตัว, การขยายความว่าครบถ้วน ชัดเจนหรือไม่

๔. ย่อหน้าที่เขียนด้วยข้อความสั้นๆ เพียง ๒ - ๓ ประโยค หรือ ๑ - ๒ บรรทัด, บทความในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารบันเทิงคดี

๕. ๑) ช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็นหรือใจความสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้น ๒) ทำให้ผู้อ่านได้พักสายตาในการอ่าน ๓) ทำให้ผู้อ่านได้มีโอกาสคิดทบทวนเนื้อหาของเรื่องที่ได้อ่าน ๔) ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่เขียนมีลักษณะสวยงาม

๖. ๑) มีเอกภาพ ๒) มีสัมพันธภาพ ๓) มีสารัตถภาพ ๔) มีความสมบูรณ์

๗. ขาดความเป็นเอกภาพ ใจความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๘. สัมพันธภาพ

๙. การเน้นข้อความที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้า
๑๐. ความถูกต้องของการใช้ภาษา
๑๑. ๑) ตอนต้นย่อหน้า ๒) ตอนกลางย่อหน้า ๓) ตอนท้ายย่อหน้า ๔) ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า
๑๒. การเริ่มฝึกเขียน
๑๓. ๑) เขียนไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ๒) เขียนไม่ถูกต้องตามที่โจทย์กำหนด ๓) ใจความที่เขียนรวน ๔) บกพร่องเรื่องการใช้ภาษา ๕) ขาดคุณสมบัติที่ดีของย่อหน้า ๖) ขาดการอ่านทบทวน
๑๔. ๑) อ่านคำสั่งและตีความหมายของคำสั่งให้ชัดเจน ๒) คิดก่อนเขียนด้วยการวางโครงเรื่องหรือเรียงลำดับเนื้อหาที่จะเขียน ๓) เขียนร่างก่อนเขียนจริง ๔) อ่านทบทวน ๕) เขียนจริงพร้อมอ่านทบทวนอีกครั้ง
๑๕. ตั้งชื่อก่อนลงมือเขียน หรือตั้งชื่อหลังเขียนเรื่องจบแล้ว

ข้อ ๒

- ๒.๑ - ประโยคใจความสำคัญ อยู่ กลางย่อหน้า
 - ประโยคใจความสำคัญ คือ ดินดินจึงยังความอุดมสมบูรณ์และเต็มไปด้วยแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้สัตว์ทะเลนานาชนิด
- ๒.๒ - ประโยคใจความสำคัญ อยู่ ต้นและท้ายย่อหน้า
 - ประโยคใจความสำคัญ คือ ภาษาไทยเป็นแกนกลางในการสืบทอดวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ และ สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องใช้ภาษาในการเสริมสร้างและอนุรักษ์ทั้งสิ้น
- ๒.๓ - ประโยคใจความสำคัญ อยู่ กลางย่อหน้า
 - ประโยคใจความสำคัญ คือ การอ่านวรรณกรรมก็เป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้เรารู้จักคนและสังคมได้
- ๒.๔ - ประโยคใจความสำคัญ อยู่ ท้ายย่อหน้า
 - ประโยคใจความสำคัญ คือ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้จึงเกิดการแย่ง “ลูกค้า” กันเองด้วยวิธีปล่อยข่าวทำลายภาพลักษณ์ และนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้

๒.๕ - ประโยคใจความสำคัญ อยู่ ดันย่อหน้า

- ประโยคใจความสำคัญ คือ วีรบุรุษ 'hero' เป็นสัญลักษณ์ของพลังแห่งความกระตือรือร้น

ข้อ ๓

ภาษาไทยง่ายและน่าสนใจ

ผู้เขียนได้อ่านบทความบทหนึ่ง ซึ่งแสดงทัศนะว่าภาษาไทยยากและน่าเบื่อ และผู้ที่ทำให้ภาษาไทยเป็นเช่นนั้นก็คือครูที่สอนภาษาไทยนั่นเอง ผู้เขียนรู้สึกสงสารครูภาษาไทยอย่างจับใจเพราะถูกโทษว่าล้มเหลวในวิธีการสอน จึงเป็นผู้ที่ทำให้ภาษาไทยยากและน่าเบื่อ ผู้เขียนเห็นว่าครูภาษาไทยอาจมีส่วนอยู่บ้างในการทำให้ภาษาไทยซึ่งง่ายและน่าสนใจกลายเป็นตรงกันข้าม แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการที่น่าจะกล่าวถึงด้วย

อันที่จริง ภาษาไทยน่าจะเป็นสิ่งที่ง่ายและน่าสนใจสำหรับคนไทย แต่เหตุใดจึงไม่เป็นเช่นนั้น เป็นที่ทราบกันว่ามีนักเรียนไทยจำนวนน้อยมากที่ชอบหรือสนุกกับวิชาภาษาไทยในโรงเรียน มีนิสิตนักศึกษาจำนวนน้อยมากที่เลือกภาษาไทยเป็นวิชาเอกในมหาวิทยาลัย และในจำนวนนิสิตนักศึกษาที่มุ่งศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอกก็มีจำนวนน้อยมากที่เลือกสาขาวิชาภาษาไทย และในจำนวนคนที่เลือกศึกษาต่อด้านภาษาไทย ซึ่งน้อยอยู่แล้วก็ยังสอบเข้าได้ยากด้วย ข้อเท็จจริงนี้แสดงว่าภาษาไทยได้กลายเป็นวิชาที่ยากและมีผู้สนใจน้อย

คนไทยไม่สนใจภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เป็นภาษาที่เรียนรู้โดยอัตโนมัติ ตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก คนไทยพูดภาษาไทยอย่างเป็นธรรมชาติ โดยแทบไม่รู้สึกรู้ว่าภาษาไทยจึงกลายเป็นสิ่งธรรมดาๆ สำหรับคนไทย ไม่มีอะไรที่แปลกใหม่ที่น่าสนใจ ในทางตรงกันข้าม คนไทยส่วนใหญ่กลับเห็นว่าภาษาต่างประเทศน่าสนใจ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ล้วนมีความแปลกใหม่ มีความไพเราะ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ต้องแสวงหา เช่น ต้องเสียเงินไปเรียน ต้องเสียเงินซื้อตำราหรือวัสดุการเรียนรูปแบบต่างๆ จึงจะพูดได้ ทำให้เห็นว่าภาษาเหล่านั้นมีคุณค่า และน่าสนใจกว่าภาษาไทย ยิ่งไปกว่านั้น การที่ภาษาเหล่านั้นเป็นภาษาของประเทศที่เจริญ ยิ่งใหญ่ มีบทบาทในเศรษฐกิจโลก และที่สำคัญใช้ทำมาหากินได้ก็ยิ่งทำให้คนไทยเห็นว่าภาษาเหล่านั้นสำคัญและมีประโยชน์มากกว่าภาษาของตนเอง

ในเมื่อภาษาไทยเป็นสิ่งธรรมดาๆ สำหรับคนไทย ได้มาโดยไม่ต้องลงทุนลงแรง ก็น่าจะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับคนไทย แต่ทำไมไม่เป็นเช่นนั้น หลายคนเห็นว่าภาษาไทยยากเหลือเกิน หมายความว่ายากเหลือเกินที่จะสอบผ่าน (ให้ได้ไปประกาศ) ยากเหลือเกินที่จะได้คะแนนดี และยากเหลือเกินที่จะใช้ภาษาให้เป็นที่ถูกใจของผู้สร้างมาตรฐานภาษาไทย สรุปก็คือ กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่คนไทยที่มีอำนาจจำนวนหนึ่งตั้งขึ้นนั้นเองทำให้ภาษาไทยที่ควรจะง่ายกลายเป็นยากไป

ข้อ ๔

๔.๑ – ๔.๕ ให้นักศึกษาเขียนขยายความประโยคใจความสำคัญ โดยปฏิบัติตามคำแนะนำในเอกสารประกอบการเรียน ควรวางโครงเรื่องก่อนเขียน เรียบเรียงประโยคให้ได้ใจความสมบูรณ์ นอกจากนั้นควรเขียนร่างและตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาก่อนเขียนจริง ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเรื่องด้วย

๔.๖ นักศึกษาต้องใช้จินตนาการประกอบการเขียน ควรวางโครงเรื่องก่อนเขียน เรียบเรียงลำดับความคิดให้ได้ใจความ ควรเขียนร่างก่อนเขียนจริง พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเรื่อง

อีกหนึ่งสำหรับแบบฝึกหัดข้อ ๔.๑ - ๔.๖ ที่ให้นักศึกษาฝึกเขียนนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำข้อสอบในวิชานี้ นักศึกษาควรใช้เวลาในการเขียนแต่ละข้อไม่เกิน ๓๐ นาที